

ॐ

प्रातःपूजा (Morning Pūjā)

&

सायंपूजा (Evening Pūjā)

at

Gaṅgādhareśvara Temple

Swāmī Dayānanda Ashram

Rishikesh

प्रातःपूजा (Morning Pūjā)

(* indicates optional)

1.	दक्षिणामूर्तिबीजमन्त्रः *	1
2.	गजाननोपासनम्	1
3.	सङ्कटनाशनगणेशस्तोत्रम्	1
4.	द्वादशज्योतिर्लिङ्गस्मरणम्	2
5.	गुरुवन्दनम्	3
6.	श्रीहनुमत्-स्तवनम्	3
7.	गङ्गाधरेश्वरसुप्रभातम्	4
8.	लघुन्यासः	7
9.	श्रीरुद्रप्रश्नः	12
10.	चमकप्रश्नः * (except for 11 th anuvāka)	21
11.	पुरुषसूक्तम्	27
12.	नारायणसूक्तम् *	30
13.	दुर्गासूक्तम्	32
14.	मेघसूक्तम्	33
15.	भाग्यसूक्तम् *	34
16.	आयुष्यसूक्तम् *	35
17.	मेघादिसिद्ध्यर्था आवन्तीहोममन्त्राः *	47
18.	नवग्रहसूक्तम् * (Saturday or Sunday)	48
19.	गणपत्यथर्वशीर्षोपनिषत् *	42
20.	संवादसूक्तम् *	46
21.	आदित्यहृदयम् * (Sunday)	47
22.	दारिद्र्यदुःखदहनशिवस्तोत्रम् *	51
23.	वेदसारशिवस्तोत्रम् *	52

दीपाराधानामन्त्राः

24. श्रीशिवाष्टोत्तरनामावलिः	54
25. दीपाराधाना	58
26. पुष्पाञ्जलिः	58
27. आर्त्तत्राणस्तोत्रम्	60
28. नन्दिपूजा	63
29. आशीर्वचनम्	64

सायंपूजा (Evening Pūjā)

1. श्रीशिवाष्टोत्तरनामावलिः	65
2. दीपाराधाना	69
3. नन्दिपूजा	77
4. आशीर्वचनम्	78
5. गङ्गास्तोत्रम्	79

॥ दक्षिणामूर्तिबीजमन्त्रः ॥

ॐ ह्रीं दक्षिणामूर्तये तुभ्यं वटमूलनिवासिने ध्यानैकनिरताङ्गाय नमो
रुद्राय शम्भवे ह्रीं ॐ ॥

॥ गजाननोपासनम् ॥

अगजाननपद्मार्कं गजाननमहर्निशम्।
अनेकदन्तं भक्तानाम् एकदन्तमुपास्महे ॥

॥ सङ्कटनाशनगणेशस्तोत्रम् ॥

श्री नारद उवाच

प्रणम्य शिरसा देवं गौरीपुत्रं विनायकम्।
भक्तावासं स्मरेन्नित्यमायुःकामार्थसिद्धये ॥ १ ॥
प्रथमं वक्रतुण्डं च एकदन्तं द्वितीयकम्।
तृतीयं कृष्णपिङ्गाक्षं गजवक्रं चतुर्थकम् ॥ २ ॥
लम्बोदरं पञ्चमं च षष्ठं विकटमेव च।
सप्तमं विघ्नराजं च धूम्रवर्णं तथाष्ठमम् ॥ ३ ॥
नवमं भालचन्द्रं च दशमं तु विनायकम्।
एकादशं गणपतिं द्वादशं तु गजाननम् ॥ ४ ॥
द्वादशैतानि नामानि त्रिसन्ध्यं यः पठेन्नरः।

न च विघ्नभयं तस्य सर्वसिद्धिकरं प्रभो ॥ ५ ॥
विद्यार्थी लभते विद्यां धनार्थी लभते धनम्।
पुत्रार्थी लभते पुत्रान्मोक्षार्थी लभते गतिम् ॥ ६ ॥
जपेद्गणपतिस्तोत्रं षड्भिर्मासैः फलं लभेत्।
संवत्सरेण सिद्धिं च लभते नात्र संशयः ॥ ७ ॥
अष्टभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च लिखित्वा यः समर्पयेत्।
तस्य विद्या भवेत्सर्वा गणेशस्य प्रसादतः ॥ ८ ॥

॥ इति श्रीनारदपुराणे सङ्कटनाशनगणेशस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ द्वादशज्योतिर्लिङ्गस्मरणम् ॥

सौराष्ट्रे सोमनाथं च श्रीशैले मल्लिकार्जुनम्।
उज्जयिन्यां महाकालमोङ्कारममलेश्वरम् ॥ १ ॥
परल्यां वैद्यनाथं च डाकिन्यां भीमशङ्करम्।
सेतुबन्धे तु रामेशं नागेशं दारुकावने ॥ २ ॥
वाराणस्यां तु विश्वेशं त्र्यम्बकं गौतमीतटे।
हिमालये तु केदारं घुश्मेशं च शिवालये ॥ ३ ॥
एतानि ज्योतिर्लिङ्गानि सायं प्रातः पठेन्नरः।
सप्तजन्मकृतं पापं स्मरणेन विनश्यति ॥ ४ ॥

॥ गुरुवन्दनम् ॥

सदाशिवसमारम्भां शङ्कराचार्यमध्यमाम्।
अस्मदाचार्यपर्यन्तां वन्दे गुरुपरम्पराम् ॥ १ ॥

श्रुतिस्मृतिपुरणानाम् आलयं करुणालयम्।
नमामि भगवत्पादं शङ्करं लोकशङ्करम् ॥ २ ॥

शङ्करं शङ्कराचार्यं केशवं बादरायणम्।
सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥ ३ ॥

ईश्वरो गुरुरात्मेति मूर्त्तिभेदविभागिने।
व्योमवद्द्व्याप्तदेहय दक्षिनामूर्तये नमः ॥ ४ ॥

गुकारस्त्वन्धकारो वै रुकारस्तन्निवर्त्तकः।
अन्धकारनिरोधित्वाद् गुरुरित्यभिधीयते ॥ ५ ॥

॥ श्रीहनुमत्-स्तवनम् ॥

मनोजवं मारुततुल्यवेगं जितेन्द्रियं बुद्धिमतां वरिष्ठम्।
वातात्मजं वानरयूथमुख्यं श्रीरामदूतं शिरसा नमामि ॥

॥ गङ्गाधरेश्वर-सुप्रभातम् ॥

श्री हैमवतीसमेतश्रीगङ्गाधरेश्वरस्वामिने नमः ।

अगजाननपद्मार्कं गजाननमहर्निशम् ।

अनेकदन्तं भक्तानामेकदन्तमुपास्महे ॥ १ ॥

प्रातः स्मरामि परमेश्वरवक्त्रपद्मं

फाला-क्षकीलपरिशोभित-पञ्चबाणम् ।

भस्मत्रिपुण्ड्ररचितं फणिकुण्डलास्यं

कुन्देन्दु-चन्दन-सुधारस-मन्दहासम् ॥ २ ॥

प्रातः स्मरामि परमेश्वर-बाहुदण्डान्

खट्वाङ्ग-शूल-हरिणा-सुपिनाकयुक्तान् ।

गौरी-कपोल-कुचरञ्जित-पत्रलेखान्

सौवर्ण-कङ्कणमणिद्युति-भासमानान् ॥ ३ ॥

प्रातः स्मरामि परमेश्वर-पादपद्मं

पद्मोद्भवामर-मुनीन्द्र-मनोनिवासम् ।

पद्माक्षनेत्र-सरसीरुह-पूजनीयं

पद्माङ्कुश-ध्वजसरोरुह-लाञ्छनाढ्यम् ॥ ४ ॥

प्रातः स्मरामि परमेश्वर-पुण्यमूर्तिं
कर्पूरकुन्द-धवलं गजचर्मचेलम्।
गङ्गाधरं कनकबद्ध-विभासमानं
कात्यायनी-तनु-विभूषित-वामभागम् ॥ ५ ॥

प्रातः स्मरामि परमेश्वर-पुण्यनाम-
श्रेयःप्रदं सकल-दुःख-विनाशहेतुम्।
संसार-तापशमनं कलिकल्मषघ्नं
गोकोटि-दानफलदं स्मरणेन पुंसाम् ॥ ६ ॥

भवाय चन्द्रचूडाय निर्गुणाय गुणात्मने।
काल-कालाय रुद्राय नीलग्रीवाय मङ्गलम् ॥ ७ ॥

वृषारूढाय भीमाय व्याघ्र-चर्माम्बराय च।
पशूनां पतये तुभ्यं गौरीकान्ताय मङ्गलम् ॥ ८ ॥

भस्मोद्धूलितदेहाय व्यालयज्ञोपवीतिने।
रुद्राक्ष-माला-भूषाय व्योम-केशाय मङ्गलम् ॥ ९ ॥

सूर्यचन्द्राग्निनेत्राय नमः कैलासवासिने।
सच्चिदानन्दरूपाय प्रमथेशाय मङ्गलम् ॥ १० ॥

मृत्युञ्जयाय साम्बाय सृष्टिस्थित्यन्तकारिणे ।
त्र्यम्बकाय शान्ताय त्रिलोकेशाय मङ्गलम् ॥ ११ ॥

गङ्गाधराय सोमाय नमो हरिहरात्मने ।
उग्राय त्रिपुरघ्नाय वामदेवाय मङ्गलम् ॥ १२ ॥

सद्योजाताय शर्वाय दिव्यज्ञानप्रदायिने ।
ईशानाय नमस्स्तुभ्यं पञ्चवक्त्राय मङ्गलम् ॥ १३ ॥

सदाशिवस्वरूपाय नमस्तत्पुरुषाय च ।
अघोराय च घोराय महादेवाय मङ्गलम् ॥ १४ ॥

हरिः ॐ श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ ॥

॥ लघुन्यासः ॥

अथात्मानं शिवात्मानं श्रीरुद्ररूपं ध्यायेत् ॥

शुद्धस्फटिकसङ्काशं त्रिनेत्रं पचवक्रकम् ।

गङ्गाधरं दशभुजं सर्वाभरणभूषितम् ॥

नीलग्रीवं शशाङ्काङ्कं नागयज्ञोपवीतिनम् ।

व्याघ्रचर्मोत्तरीयं च वरेण्यमभयप्रदम् ॥

कमण्डल्वक्षसूत्राणां धारिणं शूलपाणिनम् ।

ज्वलन्तं पिङ्गलजटा-शिखामुद्योतधारिणम् ॥

वृषस्कन्ध-समारूढम् उमादेहार्ध-धारिणम् ।

अमृतेनाप्लुतं शान्तं दिव्यभोग-समन्वितम् ॥

दिग्देवतासमायुक्तं सुरासुरनमस्कृतम् ।

नित्यं च शाश्वतं शुद्धं ध्रुवमक्षरमव्ययम् ॥

सर्वव्यापिनमीशानं रुद्रं वै विश्वरूपिणम् ।

एवं ध्यात्वा द्विजस्सम्यक् ततो यजनमारभेत् ॥

प्रजनने ब्रह्मा तिष्ठतु। पादयोर्विष्णुस्तिष्ठतु। हस्तयोर्हरस्तिष्ठतु।
 बाहोरिन्द्रस्तिष्ठतु। जठरेऽग्निस्तिष्ठतु। हृदये शिवस्तिष्ठतु। कण्ठे
 वसवस्तिष्ठन्तु। वक्त्रे सरस्वती तिष्ठतु। नासिकयोर्वायुस्तिष्ठतु।
 नयनयोश्चन्द्रादित्यौ तिष्ठेताम्। कर्णयोरश्विनौ तिष्ठेताम्। ललाटे
 रुद्रास्तिष्ठन्तु। मूर्ध्यादित्यास्तिष्ठन्तु। शिरसि महादेवस्तिष्ठतु।
 शिखायां वामदेवस्तिष्ठतु। पृष्ठे पिनाकी तिष्ठतु। पुरतः शूली तिष्ठतु।
 पार्श्वयोः शिवाशङ्करौ तिष्ठेताम्। सर्वतो वायुस्तिष्ठतु। ततो बहि
 सर्वतोऽग्निर्ज्वालामाला-परिवृतस्तिष्ठतु। सर्वेष्वङ्गेषु सर्वा देवता यथा
 स्थानं तिष्ठन्तु। मां रक्षन्तु ॥ सर्वान् महान् जनान् रक्षन्तु ॥

अग्निर्मेवाचि श्रितः। वाग्घृदये। हृदयं मयि। अहममृतै। अमृतं
 ब्रह्मणि। वायुर्मे प्राणे श्रितः। प्राणो हृदये। हृदयं मयि। अहममृतै।
 अमृतं ब्रह्मणि। सूर्यो मे चक्षुषि श्रितः। चक्षुर्हृदये। हृदयं मयि।
 अहममृतै। अमृतं ब्रह्मणि। चन्द्रमा मे मनसि श्रितः। मनो हृदये।
 हृदयं मयि। अहममृतै। अमृतं ब्रह्मणि। दिशो मे श्रोत्रे श्रिताः। श्रोत्रं
 हृदये। हृदयं मयि। अहममृतै। अमृतं ब्रह्मणि। आपो मे रेतसि

श्रिताः। रेतो हृदये। हृदयं मयि। अहममृतै। अमृतं ब्रह्मणि। पृथिवी
 मे शरीरे श्रिता। शरीरे हृदये। हृदयं मयि। अहममृतै। अमृतं
 ब्रह्मणि। ओषधिवनस्पतयो मे लोमसु श्रिताः। लोमानि हृदये। हृदयं
 मयि। अहममृतै। अमृतं ब्रह्मणि। इन्द्रो मे बले श्रितः। बलं हृदये।
 हृदयं मयि। अहममृतै। अमृतं ब्रह्मणि। पर्जन्यो मे मूर्ध्नि श्रितः। मूर्धा
 हृदये। हृदयं मयि। अहममृतै। अमृतं ब्रह्मणि। ईशानो मे मन्यौ
 श्रितः। मन्युर्हृदये। हृदयं मयि। अहममृतै। अमृतं ब्रह्मणि। आत्मा
 म आत्मनि श्रितः। आत्मा हृदये। हृदयं मयि। अहममृतै। अमृतं
 ब्रह्मणि। पुनर्म आत्मा पुनरायुरागात्। पुनः प्राणः पुनराकृतमागात्।
 वैश्वानरो रश्मिभिर्वावृधानः। अन्तस्तिष्ठत्वमृतस्य गोपाः ॥

अस्य श्रीरुद्राध्यायप्रश्नमहामन्त्रस्य। अघोर ऋषिः। अनुष्टुप्-
 छन्दः। सङ्कर्षणमूर्तिस्वरूपो योऽसावादित्यः परमपुरुषः स एष रुद्रो
 देवता। नमः शिवायेति बीजम्। शिवतरायेति शक्तिः। महादेवायेति
 कीलकम्। श्रीहैमवतीसमेतश्रीगङ्गाधरेश्वरस्वामीप्रसादसिद्ध्यर्थे
 श्रीरुद्राध्यायप्रश्नमहामन्त्रजपे विनियोगः ॥

ॐ अग्निहोत्रात्मने अङ्गुष्ठाभ्यां नमः। दर्शपूर्णमासात्मने
 तर्जनीभ्यां नमः। चातुर्मास्यात्मने मध्यमाभ्यां नमः।
 निरूढपशुबन्धात्मने अनामिकाभ्यां नमः। ज्योतिष्टोमात्मने
 कनिष्ठिकाभ्यां नमः। सर्वक्रत्वात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥
 अग्निहोत्रात्मने हृदयाय नमः। दर्शपूर्णमासात्मने शिरसे स्वाहा।
 चातुर्मास्यात्मने शिखायै वषट्। निरूढपशुबन्धात्मने कवचाय हुम्।
 ज्योतिष्टोमात्मने नेत्रत्रयाय वौषट्। सर्वक्रत्वात्मने अस्त्राय फट्।
 भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः ॥

॥ ध्यानम् ॥

आपाताळ-नभः स्थलान्त-भुवन-ब्रह्माण्डमाविस्फुरज् -
 ज्योतिः स्फाटिक-लिङ्ग-मौळि-विलसत्पूर्णेन्दु-वान्तामृतैः।
 अस्तोकाप्लुतमेकमीशमनिशं रुद्रानुवाकाञ्जपन्
 ध्याये-दीप्सित-सिद्धये ध्रुवपदं विप्रोऽभिषिञ्चेच्छिवम् ॥
 ब्रह्माण्डव्याप्तदेहा भसितहिमरुचा भासमाना भुजङ्गैः
 कण्ठे कालाः कपर्दाकलित-शशिकला-श्चण्डकोदण्डहस्ताः।

त्र्यक्षा रुद्राक्षमालाः प्रकटितविभवाः शाम्भवा मूर्तिभेदा -
रुद्राः श्रीरुद्रसूक्त-प्रकटितविभवा नः प्रयच्छन्तु सौख्यम् ॥

ॐ गणानां त्वा गणपतिं हवामहे कविं
कवीनामुपमश्रवस्तमम् । ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत आ नः
शृण्वन्नूतिभिस्सीद् सादनम् ॥ ॐ महागणपतये नमः ॥

॥ शान्तिपाठः ॥

शं च मे मयश्च मे प्रियं च मेऽनुकामश्च मे कामश्च मे सौमनसश्च
मे भद्रं च मे श्रेयश्च मे वस्यश्च मे यशश्च मे भगश्च मे द्रविणं च मे यन्ता
च मे धर्ता च मे क्षेमश्च मे धृतिश्च मे विश्वं च मे महश्च मे संविच्च मे
ज्ञात्रं च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे सीरं च मे लयश्च मे ऋतं च मेऽमृतं च
मेऽयक्ष्मं च मेऽनामयच्च मे जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वं च मेऽनमित्रं च
मेऽभयं च मे सुगं च मे शयनं च मे सूषा च मे सुदिनं च मे ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय ॥

नमस्ते रुद्र मन्वयं उतोत इषवे नमः । नमस्ते अस्तु धन्वने
बाहुभ्यामुत ते नमः ॥ या त इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः । शिवा
शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय ॥ या ते रुद्र शिवा
तनूरघोराऽपापकाशिनी । तया नस्तनुवा शन्तमया
गिरिशन्ताभिचाकशीहि ॥ यामिषुं गिरिशंत हस्ते विभर्ष्यस्तवे । शिवां
गिरित्र तां कुरु मा हिंसीः पुरुषं जगत् ॥ शिवेन वचसा त्वा
गिरिशाच्छावदामसि । यथा नः सर्वमिज्जगदयक्ष्मं सुमना असत् ॥
अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् । अहींश्च
सर्वांभ्यन्तसर्वांश्च यातुधान्यः । असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः
सुमङ्गलः । ये चेमां रुद्रा अभितौ दिक्षु श्रिताः सहस्रशोऽवैषां हेड
ईमहे । असौ योऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः । उतैनं गोपा
अदृशन्नदृशन्नुदहार्यः । उतैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः ।
नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे । अथो ये अस्य सत्वानोऽहं

तेभ्योऽकरन् नमः। प्रमुञ्च धन्वन्स्त्व-मुभयोरात्रिीयोज्याम्। याश्च ते
 हस्त इषवः परा ता भगवो वप। अवतत्य धनुस्त्व५ सहस्राक्ष
 शतेषुधे। निशीर्य शल्यानां मुखा शिवो नः सुमना भव। विज्यं धनुः
 कपर्दिनो विशल्यो बाणवा५ उत। अनैशन्नस्येषव आभुरस्य
 निषङ्गथिः। या ते हेतिमीदुष्टम हस्ते बभूव ते धनुः। तयाऽस्मान्
 विश्वतस्त्वमयक्ष्मया परिभुज। नमस्ते अस्त्वायुधायानातताय
 धृष्णवे। उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने। परि ते धन्वनो
 हेतिरस्मान्वृणक्तु विश्वतः। अथो य इषुधिस्तवारे अस्मन्निर्घेहि तम् ॥
 १ ॥ शम्भवे नमः ॥

नमस्ते अस्तु भगवन्विश्वेश्वराय महादेवाय त्र्यम्बकाय
 त्रिपुरान्तकाय त्रिकालाग्निकालाय कालाग्निरुद्राय नीलकण्ठाय
 मृत्युञ्जयाय सर्वेश्वराय सदाशिवाय श्रीमन्महादेवाय नमः ॥

नमो हिरण्यबाहवे सेनान्यै दिशां च पतये नमो नमो वृक्षेभ्यो
 हरिकेशेभ्यः पशूनां पतये नमो नमः सस्पिञ्जराय त्विषीमते पथीनां
 पतये नमो नमो बभ्रुशाय विव्याधिनेऽन्नानां पतये नमो नमो

हरिकेशायोपवीतिने पुष्टाणं पतये नमो नमो भवस्य हेत्यै जगतां पतये
 नमो नमो रुद्रायतताविने क्षेत्राणां पतये नमो नमः सूतायाहन्त्याय
 वनानां पतये नमो नमो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणां पतये नमो नमो
 मन्त्रिणै वाणिजाय कक्षाणं पतये नमो नमो भुवन्तये
 वारिवस्कृतायौषधीनां पतये नमो नम उच्चैर्घोषायाक्रन्दयते पत्तीनां
 पतये नमो नमः कृत्स्नवीताय धावते सत्त्वनां पतये नमः ॥ २ ॥

नमः सहमानाय निव्यादिन आव्याधिनीनां पतये नमो नमः
 ककुभाय निषङ्गिणै स्तेनानां पतये नमो नमो निषङ्गिण इषुधिमते
 तस्कराणां पतये नमो नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनां पतये नमो नमो
 निचेरवे परिचरायारण्यानां पतये नमो नमः सृकाविभ्यो जिघांसश्चो
 मुष्णतां पतये नमो नमोऽसिमश्चो नक्तंचरश्चः प्रकृन्तानां पतये नमो
 नम उष्णीषिने गिरिचराय कुलुञ्चानां पतये नमो नम इषुमश्चो
 धन्वाविभ्यश्च वो नमो नम आतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो नम
 आयच्छश्चो विसृजश्चश्च वो नमो नमोऽस्यश्चो विध्यश्चश्च वो नमो नम
 आसीनेभ्यः शयानेभ्यश्च वो नमो नमः स्वपश्चो जाग्रश्चश्च वो नमो

नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो नमः सभाभ्यः सभापतिभ्यश्च वो नमो
नमो अश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ ३ ॥

नम आव्यधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो नम
उगणाभ्यस्तृहतीभ्यश्च वो नमो नमो गृत्सेभ्यो गृत्सपतिभ्यश्च वो
नमो नमो व्रातैभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो नमो गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च
वो नमो नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो नमो महद्भ्यः
क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो नमो रथिभ्योऽरथेभ्यश्च वो नमो नमो रथैभ्यो
रथपतिभ्यश्च वो नमो नमः सेनाभ्यः सेननिभ्यश्च वो नमो नमः
क्षत्तृभ्यः संग्रहीतृभ्यश्च वो नमो नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो
नमः कुलालेभ्यः कर्मरिभ्यश्च वो नमो नमः पुञ्जिष्टैभ्यो निषादेभ्यश्च वो
नमो नम इषुकृद्भ्यो धन्वकृद्भ्यश्च वो नमो नमो मृगयुभ्यः श्वनिभ्यश्च वो
नमो नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ ४ ॥

नमो भवाय च रुद्राय च नमः शर्वाय च पशुपतये च नमो
नीलग्रीवाय च शितिकण्ठाय च नमः कपर्दिने च व्युप्तकेशाय च नमः
सहस्राक्षाय च शतधन्वने च नमो गिरिशाय च शिपिविष्टाय च नमो

मी॒ढुष्ट॑माय॒ चेषु॑मते च॒ नमो॑ ह॒स्वाय॑ च॒ वाम॑नाय॒ च नमो॑ बृ॒हते च॒
वर्षी॑यसे च॒ नमो॑ वृ॒द्धाय॑ च॒ संवृ॑ध्वने च॒ नमो॑ अ॒ग्रियाय॑ च॒ प्रथ॑माय॒ च
नम॑ आ॒शवे॑ चा॒जिराय॑ च॒ नमः॑ शी॒घ्रियाय॑ च॒ शी॒भ्याय॑ च॒ नम॑ ऊ॒र्म्याय॑
चाव॑स्व॒न्याय॑ च॒ नमः॑ स्रो॒तस्याय॑ च॒ द्वी॒प्याय॑ च ॥ ५ ॥

नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ च॒ कनि॑ष्ठाय॒ च नमः॑ पूर्॒वजाय॑ चा॒पर॑जाय॒ च नमो॑
मध्य॑माय॒ चाप॑ग॒ल्भाय॑ च॒ नमो॑ जघ॒न्याय॑ च॒ बु॒ध्रियाय॑ च॒ नमः॑
सो॒भ्याय॑ च॒ प्रति॑स॒र्याय॑ च॒ नमो॑ या॒म्याय॑ च॒ क्षे॒म्याय॑ च॒ नम॑ उ॒र्वर्या॑य॒ च
ख॒ल्याय॑ च॒ नमः॑ श्लो॒क्याय॑ चाऽव॑सा॒न्याय॑ च॒ नमो॑ व॒न्याय॑ च॒ क॒क्ष्याय॑
च॒ नमः॑ श्र॒वाय॑ च॒ प्रति॑श्र॒वाय॑ च॒ नम॑ आ॒शुषे॑णाय॒ चा॒शुर॑थाय॒ च नमः॑
शू॒राय॑ चाव॑भि॒न्दते च॒ नमो॑ व॒र्मिणे॑ च॒ वरू॒थिने॑ च॒ नमो॑ बि॒ल्मिने॑ च॒
कव॑चि॒ने च॒ नमः॑ श्रु॒ताय॑ च॒ श्रु॒तसे॑नाय॒ च ॥ ६ ॥

नमो॑ दु॒न्दुभ्या॑य॒ चाह॑न॒न्याय॑ च॒ नमो॑ धृ॒ष्णवे॑ च॒ प्रमृ॑शाय॒ च नमो॑
दू॒ताय॑ च॒ प्रहि॑ताय॒ च नमो॑ निष॒ङ्गिणे॑ चेषु॒धिमतै॑ च॒ नम॑स्ती॒क्ष्णेष॑वे
चायु॑धि॒ने च॒ नमः॑ स्वायु॒धाय॑ च॒ सु॒धन्व॑ने च॒ नमः॑ स्नु॒त्याय॑ च॒ पथ्या॑य
च॒ नमः॑ का॒ट्याय॑ च॒ नी॒प्याय॑ च॒ नमः॑ सू॒द्याय॑ च॒ सर॑स्याय॒ च नमो॑

नाद्याय च वैशन्ताय च नमः कूप्याय चावट्याय च नमो वर्ष्याय
चावर्ष्याय च नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च नम ईध्रियाय चातप्याय च
नमो वात्याय च रेष्मियाय च नमो वास्तुव्याय च वास्तुपाय च ॥ ७ ॥

नमः सोमाय च रुद्राय च नमस्ताम्राय चारुणाय च नमः
शङ्गाय च पशुपतये च नम उग्राय च भीमाय च नमो अग्रेवधाय च
दूरेवधाय च नमो हन्त्रे च हनीयसे च नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो
नमस्ताराय नमश्शम्भवे च मयोभवे च नमः शङ्कराय च मयस्कराय
च नमः शिवाय च शिवतराय च नमस्तीर्थ्याय च कूल्याय च नमः
पार्याय चावार्याय च नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च नम आतार्याय
चालाद्याय च नमः शष्याय च फेन्याय च नमः सिकत्याय च
प्रवाहाय च ॥ ८ ॥

नम इरिण्याय च प्रपथ्याय च नमः किंशिलाय च क्षयणाय च
नमः कपर्दिने च पुलस्तये च नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च नमस्तल्प्याय
च गेह्याय च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च नमो हृदय्याय च
निवेष्याय च नमः पांसव्याय च रजस्याय च नमः शुष्क्याय च

हरित्याय च नमो लोप्याय चोलप्याय च नम ऊर्व्याय च सूम्याय च
नमः पण्य्याय च पर्णशद्याय च नमोऽपगुरमाणाय चाभिघ्नते च नम
आखिवदते च प्रखिवदते च नमो वः किरिकेभ्यो देवानां हृदयेभ्यो
नमो विक्षीणकेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो नम आनिर्हतेभ्यो नम
आमीवत्केभ्यः ॥ ९ ॥

द्रापे अन्धसस्पते दरिद्रन्नीललोहित। एषां पुरुषाणामेषां पशूनां
मा भेर्माऽरो मो एषां किञ्चनाममत्। या ते रुद्र शिवा तनूः शिवा
विश्वाह भेषजी। शिवा रुद्रस्य भेषजी तया नो मृड जीवसै। इमां
रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय प्रभरामहे मतिम्। यथा नः शमसद्
द्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मिन्ननातुरम्। मृडा नो रुद्रोत नो
मयस्कृधि क्षयद्वीराय नमसा विधेम ते। यच्छं च योश्च मनुरायजे पिता
तदश्याम तव रुद्र प्रणीतौ। मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं मा न
उक्षन्तमुत मा न उक्षितम्। मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा
नस्तनुवो रुद्र रीरिषः। मानस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा
नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवधीर्हविष्मन्तो नमसा
विधेम ते। आरात्ते गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय सुम्रमस्मे ते अस्तु।

रक्षा च नो अधि च देव ब्रूह्यधा च नः शर्म यच्छ द्विर्बर्हाः। स्तुहि श्रुतं
 गर्तसदं युवानं मृगन्न भीममुपहृत्तुमुग्रम्। मृडा जरित्रे रुद्र स्तवानो
 अन्यन्ते अस्मन्निवपन्तु सेनाः। परिणो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्य
 दुर्मतिरघायोः। अव स्थिरा मघवच्चस्तनुष्व मीढ्वस्तोकाय तनयाय
 मृडय। मीढुष्टम शिवतम शिवो नः सुमना भव। परमे वृक्ष
 आयुधन्निधाय कृत्तिं वसान आचर पिनाकं बिभ्रदागहि। विकिरिद्
 विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः। यास्तै सहस्रं
 हेतयोन्यमस्मन्निवपन्तु ताः। सहस्राणि सहस्रधा बाहुवोस्तव हेतयः।
 तासामीशानो भगवः पराचीना मुखा कृधि ॥ १० ॥

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम्। तेषां
 सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि। अस्मिन् महत्यर्णवैऽन्तरिक्षे भवा
 अधि। नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः। नीलग्रीवाः
 शितिकण्ठा दिवः रुद्रा उपश्रिताः। ये वृक्षेषु सस्पञ्जरा नीलग्रीवा
 विलोहिताः। ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः। ये अन्नैषु
 विविध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान्। ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः।
 ये तीर्थानि प्रचरन्ति सूकावन्तो निषङ्गिणः। य एतावन्तश्च भूयांसश्च

दिशो रुद्रा वितस्थिरे। तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि। नमो
रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येऽन्तरिक्षे ये दिवि येषामन्नं वातो वर्षमिषवस्तेभ्यो
दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमस्ते नो
मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि ॥ ११ ॥

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्। उर्वारुकमिव
बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्। यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु
यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु। तमुष्टुहि यः
स्विषुः सुधन्वा यो विश्वस्य क्षयति भेषजस्य। यक्ष्वामहे सौमनसाय
रुद्रं नमोभिर्देवमसुरं दुवस्य। अयं मे हस्तो भगवानयं मे भगवत्तरः।
अयं मे विश्वभेषजोऽयं शिवाभिमर्शनः। ये ते सहस्रमयुतं पाशा
मृत्यो मर्त्याय हन्तवे। तान् यज्ञस्य मायया सर्वानव यजामहे। मृत्यवे
स्वाहा मृत्यवे स्वाहा।

ॐ नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मे पाहि। प्राणानां
ग्रन्थिरसि रुद्रो मां विशान्तकः। तेनान्नेनाप्यायस्व। नमो रुद्राय
विष्णवे मृत्युर्मे पाहि ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ चमकप्रश्नः ॥

ॐ अग्नाविष्णु सजोषसेमा वर्धन्तु वां गिरः ।

द्युम्रैर्वाजेभिरागतम् ॥

वाजश्च मे प्रसवश्च मे प्रयतिश्च मे प्रसितिश्च मे धीतिश्च मे क्रतुश्च
मे स्वरश्च मे श्लोकश्च मे श्रावश्च मे श्रुतिश्च मे ज्योतिश्च मे सुवश्च मे
प्राणश्च मेऽपानश्च मे व्यानश्च मेऽसुश्च मे चित्तं च म आधीतं च मे वाक्
च मे मनश्च मे चक्षुश्च मे श्रोत्रं च मे दक्षश्च मे बलं च म ओजश्च मे
सहश्च म आयुश्च मे जरा च म आत्मा च मे तनूश्च मे शर्म च मे वर्म च
मेऽङ्गानि च मेऽस्थानि च मे परूँषि च मे शरीराणि च मे ॥ १ ॥

ज्यैष्ठ्यं च म आधिपत्यं च मे मन्युश्च मे भामश्च मेऽमश्च
मेऽम्भश्च मे जेमा च मे महिमा च मे वरिमा च मे प्रथिमा च मे वर्षा
च मे द्राघुया च मे वृद्धं च मे वृद्धिश्च मे सत्यं च मे श्रद्धा च मे जगच्च मे
धनं च मे वशश्च मे त्विषिश्च मे क्रीडा च मे मोदश्च मे जातं च मे
जनिष्यमाणं च मे सूक्तं च मे सुकृतं च मे वित्तं च मे वेद्यं च मे भूतं च

मे भविष्यच्च मे सुगं च मे सुपथं च म ऋद्धं च म ऋद्धिश्च मे क्लृप्तं च मे
क्लृप्तिश्च मे मतिश्च मे सुमतिश्च मे ॥ २ ॥

शं च मे मयश्च मे प्रियं च मेऽनुकामश्च मे कामश्च मे सौमनसश्च
मे भद्रं च मे श्रेयश्च मे वस्यश्च मे यशश्च मे भगश्च मे द्रविणं च मे यन्ता
च मे धर्ता च मे क्षेमश्च मे धृतिश्च मे विश्वं च मे महश्च मे संविच्च मे
ज्ञात्रं च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे सीरं च मे लयश्च म ऋतं च मेऽमृतं च
मेऽयक्ष्मं च मेऽनामयच्च मे जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वं च मेऽनमित्रं च
मेऽभयं च मे सुगं च मे शयनं च मे सूषा च मे सुदिनं च मे ॥ ३ ॥

ऊर्कं च मे सूनृता च मे पयश्च मे रसश्च मे घृतं च मे मधु च मे
सग्धिश्च मे सपीतिश्च मे कृषिश्च मे वृष्टिश्च मे जैत्रं च म औद्भिद्यं च मे
रयिश्च मे रायश्च मे पुष्टं च मे पुष्टिश्च मे विभु च मे प्रभु च मे बहु च मे
भूयश्च मे पूर्णं च मे पूर्णतरं च मेऽक्षितिश्च मे कूर्यवाश्च मेऽन्नं च
मेऽक्षुच्च मे व्रीहियश्च मे यवाश्च मे माषाश्च मे तिलाश्च मे मुद्गाश्च मे
खल्वाश्च मे गोधूमाश्च मे मसुराश्च मे प्रियंगवश्च मेऽणवश्च मे
श्यामकाश्च मे नीवाराश्च मे ॥ ४ ॥

अश्मा च मे मृत्तिका च मे गिरयश्च मे पर्वताश्च मे सिकताश्च मे
वनस्पतयश्च मे हिरण्यं च मेऽयश्च मे सीसं च मे त्रपुश्च मे श्यामं च मे
लोहं च मेऽग्निश्च म आपश्च मे वीरुधश्च म ओषधयश्च मे कृष्टपच्यं च
मेऽकृष्टपच्यं च मे ग्राम्याश्च मे पशव आरण्याश्च यज्ञेन कल्पन्तां वित्तं
च मे वित्तश्च मे भूतं च मे भूतिश्च मे वसु च मे वसतिश्च मे कर्म च मे
शक्तिश्च मेऽर्थश्च म एमश्च म इतिश्च मे गतिश्च मे ॥ ५ ॥

अग्निश्च म इन्द्रश्च मे सोमश्च म इन्द्रश्च मे सविता च म इन्द्रश्च मे
सरस्वती च म इन्द्रश्च मे पूषा च म इन्द्रश्च मे बृहस्पतिश्च म इन्द्रश्च मे
मित्रश्च म इन्द्रश्च मे वरुणश्च म इन्द्रश्च मे त्वष्टा च म इन्द्रश्च मे धाता
च म इन्द्रश्च मे विष्णुश्च म इन्द्रश्च मेऽश्विनौ च म इन्द्रश्च मे मरुतश्च म
इन्द्रश्च मे विश्वे च मे देवा इन्द्रश्च मे पृथिवी च म इन्द्रश्च मेऽन्तरिक्षं च
म इन्द्रश्च मे द्यौश्च म इन्द्रश्च मे दिशश्च म इन्द्रश्च मे मूर्धा च म इन्द्रश्च
मे प्रजापतिश्च म इन्द्रश्च मे ॥ ६ ॥

अ॒शु॒श्च॒ मे॒ र॒श्मि॒श्च॒ मे॒ऽदा॑भ्यश्च॒ मे॒ऽधि॑पतिश्च॒ म॒ उपा॒शु॒श्च॒
 मे॒ऽन्तर्या॑मश्च॒ म॒ ऐन्द्र॑वायश्च॒ मे॒ मैत्रा॑वरुणश्च॒ म॒ आश्वि॑नश्च॒ मे॒
 प्रति॑प्रस्थानश्च॒ मे॒ शुक्र॑श्च॒ मे॒ म॒न्थी॑ च॒ म॒ आग्र॑यणश्च॒ मे॒ वैश्व॑देवश्च॒ मे॒
 ध्रुव॑श्च॒ मे॒ वैश्वान॑रश्च॒ म॒ ऋ॒तु॒ग्र॒हा॑श्च॒ मे॒ऽति॒ग्रा॒ह्या॑श्च॒ म॒ ऐन्द्रा॑ग्नश्च॒ मे॒
 वैश्व॑देवाश्च॒ मे॒ मरु॑त्व॒तीया॑श्च॒ मे॒ मा॒हेन्द्र॑श्च॒ म॒ आदि॑त्यश्च॒ मे॒ सावि॑त्रश्च॒ मे॒
 सार॑स्व॒तश्च॒ मे॒ पौ॒ष्णश्च॒ मे॒ पाली॑व॒तश्च॒ मे॒ हारि॑यो॒जन॑श्च॒ मे॒ ७ ॥

इ॒ध्मश्च॑ मे॒ ब॒र्हि॑श्च॒ मे॒ वेदि॑श्च॒ मे॒ धिष्णि॑याश्च॒ मे॒ स्रु॑चश्च॒ मे॒ चम॑साश्च॒
 मे॒ ग्रावा॑णश्च॒ मे॒ स्वर॑वश्च॒ म॒ उप॒र॒वा॑श्च॒ मे॒ऽधि॑षवणे च॒ मे॒ द्रो॑णक॒ल॒शश्च॑
 मे॒ वाय॑व्या॒नि च॒ मे॒ पू॒त॒भृ॒च्च॑ म॒ आध॑व॒नीय॑श्च॒ म॒ आग्नी॑ध्रं च॒ मे॒ ह॒वि॒र्धानं॑
 च॒ मे॒ गृ॒हा॑श्च॒ मे॒ स॒द॑श्च॒ मे॒ पुरो॑डा॒शा॑श्च॒ मे॒ प॒च॒ता॑श्च॒ मे॒ऽव॑भृथश्च॒ मे॒
 स्व॒गाका॑रश्च॒ मे॒ ८ ॥

अ॒ग्नि॑श्च॒ मे॒ घ॒र्मश्च॑ मे॒ऽर्क॑श्च॒ मे॒ सूर्य॑श्च॒ मे॒ प्रा॒णश्च॑ मे॒ऽश्व॑मे॒धश्च॑ मे॒
 पृथि॑वी च॒ मे॒ऽदि॑तिश्च॒ मे॒ दि॒ति॑श्च॒ मे॒ द्यौ॑श्च॒ मे॒ श॒क्र॑री॒र॒ङ्गु॒लयो॑ दि॒शश्च॑ मे॒
 य॒ज्ञेन॑ क॒ल्प॒न्ता॒मृ॒क् च॒ मे॒ सामं॑ च॒ मे॒ स्तो॒म॑श्च॒ मे॒ य॒जु॑श्च॒ मे॒ दी॒क्षा च॑ मे॒

तपश्च म ऋतुश्च मे व्रतं च मेऽहोरात्रयोर्वृष्ट्या बृहद्रथन्तरे च मे यज्ञेन
कल्पेताम् ॥ ९ ॥

गर्भाश्च मे वत्साश्च मे त्र्यविश्च मे त्र्यवी च मे दित्यवाट् च मे
दित्यौही च मे पञ्चाविश्च मे पञ्चावी च मे त्रिवत्सश्च मे त्रिवत्सा च मे
तुर्यवाट् च मे तुर्यौही च मे पष्ठवाट् च मे पष्ठौही च म उक्षा च मे वशा
च म ऋषभश्च मे वेहच्च मेऽनङ्गाश्च मे धेनुश्च म आयुर्यज्ञेन कल्पतां
प्राणो यज्ञेन कल्पतामपानो यज्ञेन कल्पतां व्यानो यज्ञेन कल्पतां
चक्षुर्यज्ञेन कल्पतां श्रोत्रं यज्ञेन कल्पतां मनो यज्ञेन कल्पतां
वाग्यज्ञेन कल्पतामात्मा यज्ञेन कल्पतां यज्ञो यज्ञेन कल्पताम् ॥

१० ॥

एका च मे तिस्रश्च मे पञ्च च मे सप्त च मे नव च म एकादश च
 मे त्रयोदश च मे पञ्चदश च मे सप्तदश च मे नवदश च म
 एकविंशतिश्च मे त्रयोविंशतिश्च मे पञ्चविंशतिश्च मे
 सप्तविंशतिश्च मे नवविंशतिश्च म एकत्रिंशच्च मे त्रयस्त्रिंशच्च मे
 चतस्रश्च मेऽष्टौ च मे द्वादश च मे षोडश च मे विंशतिश्च मे
 चतुर्विंशतिश्च मेऽष्टाविंशतिश्च मे द्वात्रिंशच्च मे षट्-त्रिंशच्च मे
 चत्वारिंशच्च मे चतुश्चत्वारिंशच्च मेऽष्टाचत्वारिंशच्च मे वाजश्च
 प्रसवश्चापिजश्च क्रतुश्च सुवश्च मूर्धा च व्यश्रियश्चान्त्यायनश्चान्त्यश्च
 भौवनश्च भुवनश्चाधिपतिश्च ॥ ११ ॥

इडा देवहूर्मनुर्यज्ञनीर्बृहस्पतिरुक्थामदानि शंसिषद्विश्वेदेवाः
 सूक्तवाचः पृथिविमातर्मा मां हिंसीर्मधुं मनिष्ये मधुं जनिष्ये मधुं
 वक्ष्यामि मधुं वदिष्यामि मधुमतीं देवेभ्यो वाचमुद्यासं शुश्रूषेण्यां
 मनुष्यैर्भ्यस्तं मां देवा अवन्तु शोभायै पितरोऽनुमदन्तु ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ पुरुषसूक्तम् ॥

ॐ सहस्रशीर्षा पुरुषः । सहस्राक्षः सहस्रपात् । स भूमिं विश्वतो
वृत्वा । अत्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् । पुरुष एवेदं सर्वम् । यद्भूतं यच्च भव्यम् ।
उतामृतत्वस्येशानः । यदन्नैनातिरोहति । एतावानस्य महिमा । अतो
ज्यायांश्च पूरुषः ॥ १ ॥

पादोऽस्य विश्वा भूतानि । त्रिपादस्यामृतं दिवि । त्रिपादूर्ध्व
उदैत्पुरुषः । पादोऽस्येहाऽऽभवात्पुनः । ततो विश्वङ्मकामत् ।
साशनानशने अभि । तस्माद्विराडजायत । विराजो अधि पूरुषः । स
जातो अत्यरिच्यत । पश्चाद्भूमिमथो पुरः ॥ २ ॥

यत्पुरुषेण हविषा । देवा यज्ञमतन्वत । वसन्तो
अस्यासीदाज्यम् । ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः । सप्तास्यासन्परिधयः । त्रिः
सप्त समिधः कृताः । देवा यद्यज्ञं तन्वानाः । अबध्नन्पुरुषं पशुम् । तं
यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन् । पुरुषं जातमग्रतः ॥ ३ ॥

तेन देवा अयजन्त । साध्या ऋषयश्च ये । तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः ।
संभृतं पृषदाज्यम् । पशूस्तांश्चक्रे वायव्यान् । आरण्यान्ग्राम्याश्च ये ।

तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः। ऋचः सामानि जज्ञिरे। छन्दांसि जज्ञिरे
तस्मात्। यजुस्तस्मादजायत ॥ ४ ॥

तस्मादश्वा अजायन्त। ये के चोभयादतः। गावो ह जज्ञिरे
तस्मात्। तस्माज्जाता अजावयः। यत्पुरुषं व्यदधुः। कतिधा
व्यकल्पयन्। मुखं किमस्य कौ ब्राह्म। कावूरू पादावुच्येते।
ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत्। ब्राह्म राजन्यः कृतः ॥ ५ ॥

ऊरू तदस्य यद्वैश्यः। पद्भ्यां शूद्रो अजायत। चन्द्रमा मनसो
जातः। चक्षोः सूर्यो अजायत। मुखादिन्द्रश्चाग्निश्च।
प्राणाद्वायुरजायत। नाभ्या आसीदन्तरिक्षम्। शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत।
पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्। तथा लोकां अकल्पयन् ॥ ६ ॥

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवर्णं तमसस्तु पारे। सर्वाणि
रूपाणि विचित्य धीरः। नामानि कृत्वाऽभिवदन् यदास्तै। धाता
पुरस्ताद्यमुदाजहार। शक्रः प्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः। तमेवं विद्वानमृत
इह भवति। नान्यः पन्था अयनाय विद्यते। यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः।
तानि धर्माणि प्रथमान्यासन्। ते ह नाकं महिमानः सचन्ते। यत्र पूर्वे
साध्याः सन्ति देवाः ॥ ७ ॥

ॐ नमो नारायणाय ॥

अद्भ्यः संभूतः पृथिव्यै रसाच्च। विश्वकर्मणः समवर्तताधि। तस्य
त्वष्टा विदधद्रूपमेति। तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रे। वेदाहमेतं पुरुषं
महान्तम्। आदित्यवर्णं तमसः परस्तात्। तमेवं विद्वानमृत इह
भवति। नान्यः पन्था विद्यतेयऽनाय। प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः।
अजायमनो बहुधा विजायते ॥ ८ ॥

तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम्। मरीचीनां पदमिच्छन्ति
वेदसः। यो देवेभ्य आतपति। यो देवानां पुरोहितः। पूर्वो यो देवेभ्यो
जातः। नमो रुचाय ब्राह्मये। रुचं ब्राह्मम् जनयन्तः। देवा अग्रे
तद्ब्रुवन्। यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात्। तस्य देवा असन् वशे ॥ ९ ॥

हीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्न्यौ। अहोरात्रे पार्श्वे। नक्षत्राणि रूपम्।
अश्विनौ व्यात्तम्। इष्टम् मनिषाण। अमुं मनिषाण। सर्वम्
मनिषाण ॥ १० ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ नारायणसूक्तम् ॥

ॐ सहस्रशीर्षं देवं विश्वाक्षं विश्वशम्भुवं । विश्वं नारायणं
देवमक्षरं परमं पदम् । विश्वतः परमान्नित्यं विश्वं नारायणं हरिम् ।
विश्वमेवेदं पुरुषस्तद्विश्वमुपजीवति । पतिं विश्वस्यात्मेश्वरं शाश्वतं
शिवमच्युतम् । नारायणं महाज्ञेयं विश्वात्मानं परायणम् । नारायणपरो
ज्योतिरात्मा नारायणः परः । नारायण परं ब्रह्म तत्त्वं नारायणः परः ।
नारायणपरो ध्याता ध्यानम् नारायणः परः । यच्च किञ्चिज्जगत्सर्वं
दृश्यते श्रूयतेऽपि वा ॥

अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं व्याप्य नारायणः स्थितः । अनन्तमव्ययं
कविं समुद्रेऽन्तं विश्वशम्भुवम् । पद्मकोश प्रतीकाशं हृदयं
चाप्यधोमुखम् । अधो निष्ठया वितस्यान्ते नाभ्यामुपरि तिष्ठति ।
ज्वालमालाकुलं भाति विश्वस्यायतनं महत् । सन्ततं
शिलाभिस्तुलम्बत्याकोशसन्निभम् । अन्ते सुषिरं सूक्ष्मं तस्मिन् सर्वं
प्रतिष्ठितम् । तस्य मध्ये महानगनिर्विश्वार्चिर्विश्वतोमुखः ।
सोऽग्रभुग्विभजन्तिष्ठन्नाहारमजरः कविः । तिर्यगूर्ध्वमधश्शायी
रश्मयस्तस्य सन्तता । सन्तापयति स्वं देहमापादतलमस्तकः ।

तस्य मद्ये वह्निशिखा अणीयौर्ध्वा व्यवस्थितः।

नीलतौयदमध्यस्थाद्विद्युल्लेखेव भास्वरा। नीवारशूकवत्तन्वी पीता
भास्वत्यणूपमा। तस्याः शिखाया मध्ये परमात्मा व्यवस्थितः। स
ब्रह्म स शिवः स हरिः सेन्द्रः सोऽक्षरः परमः स्वराट् ॥

ऋतं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलम्। ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं
विश्वरूपाय वै नमो नमः ॥

नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि। तन्नो विष्णुः
प्रचोदयात् ॥

विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्रवोचं यः पार्थिवानि विममे रजांसि यो
अस्कभायदुत्तरं सधस्थं विचक्रमाणस्त्रेधोरुगायो विष्णोरराटमसि
विष्णोः पृष्ठमसि विष्णोः श्रग्रेस्थो विष्णोस्स्यूरसि विष्णोर्ध्रुवमसि
वैष्णवमसि विष्णवे त्वा ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ दुर्गासूक्तम् ॥

ॐ जा॒तवे॑द॒से सु॒नवा॒म॒ सोम॑ म॒राती॒य॒तो नि॒द॒हाति॒ वेदः॑ । स नः॑
पर्ष॑दति॒ दुर्गा॑णि॒ विश्वा॑ न॒वेव॒ सिन्धु॑ दु॒रिता॑ऽत्य॒ग्निः ॥ १ ॥

ताम॒ग्निर्व॑र्णा॒ तप॑सा॒ ज्वल॑न्तीं॒ वैरो॒चनीं॑ क॒र्मफ॑लेषु॒ जुष्टा॑म् । दुर्गा॑
देवि॑ः श॒रणम॒हं प्र॑पद्ये सु॒तर॑सि तर॒से नमः॑ ॥ २ ॥

अग्ने॑ त्वं पा॒रया॒ नव्यो॑ अ॒स्मान्ध॒स्वस्ति॑भि॒रति॑ दुर्गा॑णि॒ विश्वा॑ ।
पू॒श्च पृ॒थ्वी बहु॑ला न॒ उर्वी॑ भवा॒ तोका॑य॒ तनया॑य॒ शंयोः॑ ॥ ३ ॥

विश्वा॑नि नो दुर्ग॒हा जा॑तवेदः॒ सिन्धु॑न्न न॒वा दु॑रिताऽति॒पर्षि॑ ।
अग्ने॑ अ॒त्रिव॑न्मन॒सा गृणा॑नो॑ऽस्माकं॒ बोध्य॑वि॒ता त॒नूना॑म् ॥ ४ ॥

पृ॒तना॒ जित॑ः सह॒मान॑मु॒ग्रम॒ग्निः हु॑वेम॒ पर॒माध॑स॒धस्था॑त् । स
नः पर्ष॑दति॒ दुर्गा॑णि॒ विश्वा॑ क्षाम॒द्देवो॑ अति॒ दुरि॑तात्य॒ग्निः ॥ ५ ॥

प्र॒त्नोषि॑ क॒मीड्यो॑ अ॒ध्वरेषु॑ स॒नाच्च॑ होता॒ नव्य॑श्च॒ सथि॑स ।
स्वाञ्चा॑ग्ने॒ तनु॑वं पि॒प्रय॑स्वा॒स्मभ्यं॑ च॒ सौभ॑ग॒माय॑जस्व ॥ ६ ॥

गोभि॑र्जुष्ट॒मयु॑जो॒ निषि॑क्तं॒ तवे॑न्द्र॒ विष्णो॑रनु॒संच॑रेम । नाक॑स्य
पृ॒ष्ठम॑भि॒ संव॑सानो॒ वैष्ण॑वीं लो॒क इ॒ह मा॑दयन्ताम् ॥ ७ ॥

का॒त्या॒यना॑य॒ विद्म॑हे॒ कन्य॑कु॒मारि॑ धीमहि । तन्नो॑ दुर्गिः
प्रचो॑दया॑त् ॥

ॐ शान्तिः॒ शान्तिः॒ शान्तिः॑ ॥

॥ मेधासूक्तम् ॥

ॐ मेधादेवी जुषमाणा न आगाद्विश्वाची भद्रा सुमनस्यमाना ।
त्वया जुष्टा नुदमाना दुरुक्तान् बृहद्वदेम विदथे सुवीराः । त्वया जुष्ट
ऋषिर्भवति देवि त्वया ब्रह्माऽऽगतश्रीरुत त्वया । त्वया जुष्टश्चित्रं
विन्दते वसु सानो जुषस्व द्रविणो न मेधे ॥

मेधां म इन्द्रो ददातु मेधां देवी सरस्वती । मेधां मे
अश्विनावुभावाधत्तां पुष्करस्रजा । अप्सरासु च या मेधा गन्धर्वेषु च
यन्मनः । दैवी मेधा सरस्वती सा मां मेधा सुरभिर्जुषताम् ॥

आमां मेधा सुरभिर्विश्वरूपा हिरण्यवर्णा जगती जगम्या ।
ऊर्जस्वती पयसा पिन्वमाना सा मां मेधा सुप्रतीका जुषन्ताम् ॥

मयि मेधां मयि प्रजां मय्यग्निस्तेजो दधातु मयि मेधां मयि प्रजां
मयीन्द्र इन्द्रियं दधातु मयि मेधां मयि प्रजां मयि सूर्यो भ्राजो दधातु ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ भाग्यसूक्तम् ॥

ॐ प्रातरग्निं प्रातरिन्द्रं हवामहे प्रातर्मित्रा वरुणा प्रातरश्विना ।
प्रातर्भक्षं पूषणं ब्रह्मणस्पतिं प्रातस्सोममुत रुद्रं हुवेम ॥ १ ॥

प्रातर्जितं भगमुग्रं हुवेम वयं पुत्रमदितेर्यो विधर्ता । आद्धश्चिद्यं
मन्यमानस्तुरश्चिद्राजा चिद्यं भगं भक्षीत्याह ॥ २ ॥

भग प्रणेतर्भग सत्यराधो भगेमां धियमुद्वदन्नः । भगप्रणो
जनय गोभि-रश्वैर्भगप्रनृभिर्नृवन्तस्स्याम ॥ ३ ॥

उतेदानीं भगवन्तस्स्यामोत प्रपित्व उत मध्ये अह्वाम् ।
उतोदिता मघवन्त्सूर्यस्य वयं देवानां सुमतौ स्याम ॥ ४ ॥

भग एव भगवां अस्तु देवास्तेन वयं भगवन्तस्स्याम । तं त्वा
भग सर्वं इज्जोहवीमि सनो भग पुर एता भवेह ॥ ५ ॥

समध्वरायोषसोऽनमन्त दधिक्रावैव शुचये पदाय । अर्वाचीनं
वसुविदं भग्नो रथमिवाश्वावाजिन आवहन्तु ॥ ६ ॥

अश्वावती-गोमतीर्न उषासो वीरवतीस्सदमुच्छन्तु भद्राः । घृतं
दुहाना विश्वतः प्रपीनायूयं पात स्वस्तिभिस्सदा नः ॥ ७ ॥

यो माऽग्ने भागिनं सन्तमथाभागं चिकीर्षति । अभागमग्ने तं
कुरु मामग्ने भागिनं कुरु ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ आयुष्यसूक्तम् ॥

यो ब्रह्मा ब्रह्मण उज्जहार प्राणैः शिरः कृत्तिवासाः पिनाकी ।
ईशानो देवः स न आयुर्दधातु तस्मै जुहोमि हविषा घृतेन ॥ १ ॥
विभ्राजमानः सरिरस्य मध्या-द्रोचमानो घर्मरुचिर्य आगात् ।
स मृत्युपाशानपनुद्य घोराणिहायुषेणो घृतमत्तु देवः ॥ २ ॥
ब्रह्मज्योति-ब्रह्म-पत्नीषु गर्भं यमादधात् पुरुरूपं जयन्तम् ।
सुवर्णरम्भग्रह-मर्कमर्च्यं तमायुष वर्धयामौ घृतेन ॥ ३ ॥
श्रियं लक्ष्मी-मौबला-मम्बिकां गां षष्ठीं च यामिन्द्रसेनेत्युदाहुः ।
तां विद्यां ब्रह्मयोनिगं सरूपामिहायुषे तर्पयामौ घृतेन ॥ ४ ॥
दाक्षायण्यः सर्वयोन्यः स योन्यः सहस्रशो विश्वरूपा विरूपाः ।
ससूनवः सपतयः सयूथ्या आयुषेणो घृतमिदं जुषन्ताम् ॥ ५ ॥
दिव्या गणा बहुरूपाः पुराणा आयुश्छिदो नः प्रमथन्तु वीरान् ।
तेभ्यो जुहोमि बहुधा घृतेन मा नः प्रजागं रीरिषो मात वीरान् ॥ ६ ॥
एकः पुरस्तात् य इदं बभूव यतो बभूव भुवनस्य गोपाः ।
यमप्येति भुवनगं साम्पराये स नो हविर्घृत-मिहायुषैत्तु देवः ॥ ७ ॥

वसून् रुद्रा-नादित्यान् मरुतोऽथ साध्यान् ऋभून् यक्षान् गन्धर्वाश्च
पितृश्च विश्वान् । भृगून् सर्पाश्चाङ्गिरसोऽथ सर्वान् घृतगं हुत्वा
स्वायुष्या महयाम शश्वत् ॥ ८ ॥

विष्णो त्वं नो अन्तमश्शर्मयच्छसहन्त्य । प्रतेधारा मधुश्चुत उथ्सं
दुहते अक्षितम् ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ मेधादिसिद्ध्यर्था आवन्तीहोममन्त्राः ॥

ॐ यश्छन्दसामृषभो विश्वरूपः । छन्दोभ्योऽध्यमृतत्संबभूव ।
स मेन्द्रो मेधया स्पृणोतु । अमृतस्य देवधारणो भूयासम् । शरीरं मे
विचर्षणम् । जिह्वा मे मधुमत्तमा । कर्णाभ्यां भूरिविश्रुवम् । ब्रह्मणः
कोशोऽसि मेधया पिहितः । श्रुतं मे गोपाय ॥

आवहन्ती वितन्वाना । कुर्वाणा चीरमात्मनः । वासागंसि मम
गावश्च । अन्नपाने च सर्वदा । ततो मे श्रियमावह । लोमशां
पशुभिस्सह स्वाहा । आमायन्तु ब्रह्मचारिणस्स्वाहा । विमाऽऽयन्तु
ब्रह्मचारिणस्स्वाहा । प्रमाऽऽयन्तु ब्रह्मचारिणस्स्वाहा । दमायन्तु
ब्रह्मचारिणस्स्वाहा । शमायन्तु ब्रह्मचारिणस्स्वाहा ॥

यशो जनोऽसानि स्वाहा । श्रेयान् वस्यसोऽसानि स्वाहा । तं
त्वा भग प्रविशानि स्वाहा । स मा भग प्रविश स्वाहा । तस्मिन्
सहस्रशाखे । निर्भगाऽहं त्वयि मृजे स्वाहा । यथाऽऽपः
प्रवताऽऽयन्ति । यथा मासा अहर्जरम् । एवं मां ब्रह्मचारिणः ।
धातरायन्तु सर्वतस्स्वाहा । प्रतिवेशोऽसि प्रमाभाहि प्रमापद्यस्व ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ नवग्रहसूक्तम् ॥

ॐ शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्व विघ्नोपशान्तये ॥

ॐ आसत्येन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यं च ।

हिरण्ययेन सविता रथेनाऽऽदेवो यातिभुवना विपश्यन् । अग्निं दूतं
वृणीमहे होतारं विश्ववेदसम् । अस्य यज्ञस्य सुक्रतुम् । येषामीशे
पशुपतिः पशूनां चतुष्पदामुत च द्विपदाम् । निष्क्रीतोऽयं यज्ञियं
भागमेतु रायस्पोषा यजमानस्य सन्तु ॥

ॐ अधिदेवता-प्रत्यधिदेवता-सहिताय आदित्याय नमः ॥ १ ॥

ॐ आप्यायस्व समेतु ते विश्वतस्सोम वृष्णियम् । भवा
वाजस्य संगथे । अप्सुमे सोमो अब्रवीदन्तर्विश्वानि भेषजा । अग्निञ्च
विश्वशंभुवमापश्च विश्वभेषजीः । गौरी मिमाय सलिलानि
तक्षत्येकपदी द्विपदी सा चतुष्पदी । अष्टापदी नवपदी बभूवुषी
सहस्राक्षरा परमे व्योमन् ॥

ॐ अधिदेवता-प्रत्यधिदेवता-सहिताय सोमाय नमः ॥ २ ॥

ॐ अग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयम् ।

अपागरेतागंसि जिन्वति । स्योना पृथिवि भवाऽनृक्षरा निवेशनि ।
यच्छानश्शर्म सप्रथाः । क्षेत्रस्य पतिना वयगंहिते नैव जयामसि ।
गामश्वं पोषयित्वा स नो मृडातीदृशौ ॥

ॐ अधिदेवता-प्रत्यधिदेवता-सहिताय अङ्गारकाय नमः ॥ ३ ॥

ॐ उद्धुध्यस्वाग्ने प्रतिजागृह्येनमिष्टापूर्ते सगंसृजेथामयञ्च । पुनः
कृण्वग्गंस्त्वा पितरं युवानमन्वातागंसीत्त्वयि तन्तुमेतम् । इदं
विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदम् । समूढमस्यपागं सुरे । विष्णो
रराटमसि विष्णोः पृष्ठमसि विष्णोश्श्वप्रैस्थो विष्णोस्स्यूरसि
विष्णोर्ध्रुवमसि वैष्णवमसि विष्णवे त्वा ॥

ॐ अधिदेवता-प्रत्यधिदेवता-सहिताय बुधाय नमः ॥ ४ ॥

ॐ बृहस्पते अतियदर्यो अहाँद्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु ।
यद्विदयच्चवसर्तप्रजात तदस्मासु द्रविणन्धेहि चित्रम् । इन्द्रमरुत्व इह
पाहि सोमं यथा शार्याते अपिबस्सुतस्य । तव प्रणीती तव
शूरशर्मन्नाविवासन्ति कवयस्सुयज्ञाः । ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं

पुरस्ताद्विसीमतस्सुरुचो वेन आवः । सबुधिया उपमा अस्य
विष्ठास्सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥

ॐ अधिदेवता- प्रत्यधिदेवता- सहिताय बृहस्पतये नमः ॥ ५ ॥

ॐ प्रवश्शुक्राय भानवे भरध्वम् । हव्यं मतिं चाग्नये सुपूतम् ।
यो दैव्यानि मानुषा जनूगंषि । अन्तर्विश्वानि विद्म ना जिगाति ।
इन्द्राणीमासु नारिषु सुपत्नीमहमश्रवम् । न ह्यस्या अपरंचन जरसा
मरते पतिः । इन्द्रं वो विश्वतस्परि हवामहे जनैभ्यः । अस्माकमस्तु
केवलः ॥

ॐ अधिदेवता-प्रत्यधिदेवता-सहिताय शुक्राय नमः ॥ ६ ॥

ॐ शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतयै । शंयोरभिस्रवन्तु
नः । प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परिता बभूव ।
यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयगंस्याम पतयो रयीणाम् । इमं
यमप्रस्तरमाहि सीदाऽङ्गिरोभिः पितृभिस्संविदानः । आत्वा मन्त्राः
कविशस्ता वहन्त्वेना राजन् हविषा मादयस्व ॥

ॐ अधिदेवता-प्रत्यधिदेवता-सहिताय शनैश्चराय नमः ॥ ७ ॥

ॐ कया नश्चित्र आभुवदूती सदावृधस्सखा । कया शचिष्ठया
वृता । आऽयङ्गौः पृश्निरकमीदसनन्मातरं पुनः । पितरञ्च प्रयन्त्सुवः
। यत्ते देवी निर्रैतिराबन्ध दामं ग्रीवास्वविचर्त्यम् । इदन्ते
तद्विष्याम्यायुषो न मध्यादथाजीवः पितुमद्धि प्रमुक्तः ॥

ॐ अधिदेवता-प्रत्यधिदेवता-सहिताय राहवे नमः ॥ ८ ॥

ॐ केतुङ्कण्वन्नकेतवे पेशौ मर्या अपेशसै । समुषद्भिरजायथाः
। ब्रह्मा देवानां पद्वीः कवीनामृषिर्विप्राणां महिषो मृगाणाम् ।
श्येनोगृध्राणागंस्वधितिर्वनानागं सोमः पवित्रमत्यैति रेभन् । सचित्र
चित्रं चितयन्तमस्मे चित्रक्षत्र चित्रतमं वयोधाम् । चन्द्रं रयिं
पुरुवीरम् बृहन्तं चन्द्रचन्द्राभिर्गृणते युवस्व ॥

ॐ अधिदेवता-प्रत्यधिदेवता-सहितेभ्यः केतुभ्यो नमः ॥ ९ ॥

ॐ आदित्यादि-नवग्रह-देवताभ्यो नमो नमः ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ गणपत्यथर्वशीर्षोपनिषत् ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः । भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाꣳ संस्तनूभिः । व्यशेम देवहितं यदायुः ।
स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः । स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।
स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः । स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ नमस्ते गणपतये । त्वमेव प्रत्यक्षं तत्त्वमसि । त्वमेव
केवलं कर्तासि । त्वमेव केवलं धर्तासि । त्वमेव केवलं हर्तासि ।
त्वमेव सर्वं खल्विदं ब्रह्मासि । त्वं साक्षादात्मासि नित्यम् ॥ १ ॥

ऋतं वच्मि । संत्यं वच्मि ॥ २ ॥

अव त्वं माम् । अव वक्तारम् । अव श्रोतारम् । अव
दातारम् । अव धातारम् । अवानूचानमव शिष्यम् । अव पश्चात्तात् ।
अव पुरस्तात् । अवोत्तरात्तात् । अव दक्षिणात्तात् । अव चोर्ध्वात्तात्
। अवाधरात्तात् । सर्वतो मां पाहि पाहि समन्तात् ॥ ३ ॥

त्वं वाङ्मयस्त्वं चिन्मयः । त्वमानन्दमयस्त्वं ब्रह्ममयः ।
त्वं सच्चिदानन्दाद्वितीयोऽसि । त्वं प्रत्यक्षं ब्रह्मासि । त्वं ज्ञानमयो
विज्ञानमयोऽसि ॥ ४ ॥

सर्वं जगदिदं त्वत्तो जायते । सर्वं जगदिदं त्वत्तस्तिष्ठति । सर्वं
जगदिदं त्वयि लयमेष्यति । सर्वं जगदिदं त्वयि प्रत्येति । त्वं
भूमिरापोऽनलोऽनिलो नभः । त्वं चत्वारि वाक्पदानि ॥ ५ ॥

त्वं गुणत्रयातीतः । त्वमवस्थात्रयातीतः । त्वं देहत्रयातीतः । त्वं
कालत्रयातीतः । त्वं मूलाधारस्थितोऽसि नित्यम् । त्वं
शक्तित्रयात्मकः । त्वां योगिनो ध्यायन्ति नित्यम् । त्वं ब्रह्मा त्वं
विष्णुस्त्वं रुद्रस्त्वमिन्द्रस्त्वमग्निस्त्वं वायुस्त्वं सूर्यस्त्वं चन्द्रमास्त्वं ब्रह्म
भूर्भुवः सुवरोम् ॥ ६ ॥

गणादिं पूर्वमुच्चार्य वर्णादींस्तदनन्तरम् । अनुस्वारः परतरः ।
अर्धेन्दुलसितम् । तारेण ऋद्धम् । एतत्तव मनुस्वरूपम् । गकारः
पूर्वरूपम् । अकारो मध्यमरूपम् । अनुस्वारश्चान्त्यरूपम् ।
बिन्दुरुत्तररूपम् । नादः सन्धानम् । संहिता सन्धिः । सैषा
गणेशविद्या । गणक ऋषिः । निचूद्रायत्री छन्दः । गणपतिर्देवता ।
ॐ गं गणपतये नमः ॥ ७ ॥

एकदन्ताय विद्महे वक्रतुण्डाय धीमहि । तन्नो दन्तिः
प्रचोदयात् ॥ ८ ॥

एकदन्तं चतुर्हस्तं पाशमङ्कुशधारिणम् । रदं च वरदं
 हस्तैर्विभ्राणं मूषकध्वजम् । रक्तं लम्बोदरं शूर्पकर्णकं रक्तवाससम् ।
 रक्तगन्धानुलिप्ताङ्गं रक्तपुष्पैः सुपूजितम् । भक्तानुकम्पिनं देवं
 जगत्कारणमच्युतम् । आविर्भूतं च सृष्ट्यादौ प्रकृतैः पुरुषात्परम् । एवं
 ध्यायति यो नित्यं स योगी योगिनां वरः ॥ ९ ॥

नमो व्रातपतये नमो गणपतये नमः प्रमथपतये नमस्तेऽस्तु
 लम्बोदरायैकदन्ताय विघ्नविनाशिने शिवसुताय श्रीवरदमूर्तये नमो
 नमः ॥ १० ॥

एतदथर्वशीर्षं योऽधीते स ब्रह्मभूयाय कल्पते । स सर्वविघ्नैर्न
 बाध्यते । स सर्वतः सुखमेधते । स पञ्चमहापापात् प्रमुच्यते ।
 सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाशयति । प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं
 नाशयति । सायं प्रातः प्रयुञ्जानः पापोऽपापो भवति ।
 धर्मार्थकाममोक्षं च विन्दति । इदमथर्वशीर्षमशिष्याय न देयम् । यो
 यदि मोहोद् दास्यति स पापीयान् भवति । सहस्रावर्तनाद्यं यं
 काममधीते तं तमनेन साधयेत् ॥ ११ ॥

अनेन गणपतिमभिषिञ्चति स वाग्मी भवति । चतुर्थ्यामनश्नन्

जपति स विद्यावान् भवति । इत्यथर्वणवाक्यम् । ब्रह्माद्याचरणं
विद्यान्न बिभेति कदाचनेति ॥ १२ ॥

यो दूर्वाङ्कुरैर्यजति स वैश्रवणोपमो भवति । यो लाजैर्यजति स
यशौवान् भवति । स मेधावान् भवति । यो मोदकसहस्रेण यजति स
वाञ्छितफलमवाप्नोति । यः साज्य समिद्धिर्यजति स सर्वं लभते स
सर्वं लभते ॥ १३ ॥

अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग् ग्राहयित्वा सूर्यवर्चस्वी भवति । सूर्यग्रहे
महानद्यां प्रतिमासन्निधौ वा जप्त्वा सिद्धमन्त्रो भवति । महाविघ्नात्
प्रमुच्यते । महादोषात् प्रमुच्यते । महापापात् प्रमुच्यते ।
महाप्रत्यवायात् प्रमुच्यते । स सर्वविद्भवति स सर्वविद्भवति । य एवं
वेद । इत्युपनिषत् ॥ १४ ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः । भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाꣳ संस्तनूभिः । व्यशेम देवहितं यदायुः ।
स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः । स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।
स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः । स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ संवादसूक्तम् ॥

ॐ संसमिद्युवसे वृषन्नग्ने विश्वान्यर्य आ ।

इळस्पदे समिध्यसे स नो वसून्याभर ॥

सङ्गच्छध्वं संवदध्वं सं वो मनांसि जानताम् ।

देवा भागं यथा पूर्वे सञ्जानाना उपासते ।

सामानो मन्त्रः समितिः समानी समानं मनस्सह चित्तमेषाम् ।

सामानं मन्त्रमभिमन्त्रये वः समानेन वो हविषा जुहोमि ॥

सामानी व आकूतिः समाना हृदयानि वः ।

समानमस्तु वो मनो यथा वः सुसहासति ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ आदित्यहृदयम् ॥

ततो युद्धपरिश्रान्तं समरे चिन्तया स्थितम् ।
रावणं चाग्रतो दृष्ट्वा युद्धाय समुपस्थितम् ॥ १ ॥
दैवतैश्च समागम्य द्रष्टुमभ्यागतो रणम् ।
उपागम्याब्रवीद्राममगस्त्यो भगवानृषिः ॥ २ ॥
राम राम महाबाहो शृणु गुह्यं सनातनम् ।
येन सर्वानरीन्वत्स समरे विजयिष्यसि ॥ ३ ॥
आदित्य-हृदयं पुण्यं सर्व-शत्रु-विनाशनम् ।
जयावहं जपेन्नित्यं अक्षय्यं परमं शिवम् ॥ ४ ॥
सर्व-मङ्गल-माङ्गल्यं सर्व-पाप-प्रणाशनम् ।
चिन्ता-शोक-प्रशमनम् आयुर्वर्धनमुत्तमम् ॥ ५ ॥
रश्मिमन्तं समुद्यन्तं देवासुर-नमस्कृतम् ।
पूजयस्व विवस्वन्तं भास्करं भुवनेश्वरम् ॥ ६ ॥
सर्व-देवात्मको ह्येष तेजस्वी रश्मिभावनः ।
एष देवासुर-गणाँल्लोकान् पाति गभस्तिभिः ॥ ७ ॥
एष ब्रह्मा च विष्णुश्च शिवः स्कन्दः प्रजापतिः ।
महेन्द्रो धनदः कालो यमः सोमो ह्यपां पतिः ॥ ८ ॥

पितरो वसवः साध्या ह्यश्विनौ मरुतो मनुः ।
 वायुर्वह्निः प्रजा-प्राण ऋतु-कर्ता प्रभाकरः ॥ ९ ॥
 आदित्यः सविता सूर्यः खगः पूषा गभस्तिमान् ।
 सुवर्णसदृशो भानुर्हिरण्यरेता दिवाकरः ॥ १० ॥
 हरिदश्वः सहस्रार्चिः सप्त-सप्तिर्मरीचिमान् ।
 तिमिरोन्मथनः शंभुस्त्वष्टा मार्ताण्ड अंशुमान् ॥ ११ ॥
 हिरण्यगर्भः शिशिरस्तपनो भास्करो रविः ।
 अग्निगर्भोऽदितेः पुत्रः शङ्खः शिशिरनाशनः ॥ १२ ॥
 व्योमनाथस्तमोभेदी ऋग्यजुः-साम-पारगः ।
 घन-वृष्टिरपां मित्रो विन्ध्य-वीथी प्लवङ्गमः ॥ १३ ॥
 आतपी मण्डली मृत्युः पिङ्गलः सर्वतापनः ।
 कविर्विश्वो महातेजाः रक्तः सर्वभवोद्भवः ॥ १४ ॥
 नक्षत्र-ग्रह-ताराणामधिपो विश्व-भावनः ।
 तेजसामपि तेजस्वी द्वादशात्मन्नमोऽस्तु ते ॥ १५ ॥
 नमः पूर्वाय गिरये पश्चिमा-याद्रये नमः ।
 ज्योतिर्गणानां पतये दिनाधिपतये नमः ॥ १६ ॥
 जयाय जय-भद्राय हर्यश्वाय नमो नमः ।
 नमो नमः सहस्रांशो आदित्याय नमो नमः ॥ १७ ॥

नम उग्राय वीराय सारङ्गाय नमो नमः ।
 नमः पद्म-प्रबोधाय मार्ताण्डाय नमो नमः ॥ १८ ॥
 ब्रह्मेशानाच्युतेशाय सूर्यायादित्य-वर्चसे ।
 भास्वते सर्व-भक्षाय रौद्राय वपुषे नमः ॥ १९ ॥
 तमो-घ्नाय हिम-घ्नाय शत्रु-घ्नायामितात्मने ।
 कृतघ्नघ्नाय देवाय ज्योतिषां पतये नमः ॥ २० ॥
 तप्तचामीकराभाय वह्नये विश्वकर्मणे ।
 नमस्तमोऽभिनिघ्नाय रुचये लोकसाक्षिणे ॥ २१ ॥
 नाशयत्येष वै भूतं तदेव सृजति प्रभुः ।
 पायत्येष तपत्येष वर्षत्येष गभस्तिभिः ॥ २२ ॥
 एष सुप्तेषु जागर्ति भूतेषु परिनिष्ठितः ।
 एष एवाग्निहोत्रं च फलं चैवाग्नि-होत्रिणाम् ॥ २३ ॥
 वेदाश्च क्रतवश्चैव क्रतूनां फलमेव च ।
 यानि कृत्यानि लोकेषु सर्व एष रविः प्रभुः ॥ २४ ॥

॥ फल श्रुतिः ॥

एनमापत्सु कृच्छ्रेषु कान्तारेषु भयेषु च ।
 कीर्तयन् पुरुषः कश्चिन्नावसीदति राघव ॥ २५ ॥

पूजयस्वैनमेकाग्रो देवदेवं जगत्पतिम् ।
एतत् त्रिगुणितं जप्त्वा युद्धेषु विजयिष्यसि ॥ २६ ॥
अस्मिन्क्षणे महाबाहो रावणं त्वं वधिष्यसि ।
एवमुक्त्वा तदाऽगस्त्यो जगाम च यथागतम् ॥ २७ ॥
एतच्छ्रुत्वा महातेजा नष्टशोकोऽभवत्तदा ।
धारयामास सुप्रीतो राघवः प्रयतात्मवान् ॥ २८ ॥
आदित्यं प्रेक्ष्य जप्त्वा तु परं हर्षमवाप्तवान् ।
त्रिराचम्य शुचिर्भूत्वा धनुरादाय वीर्यवान् ॥ २९ ॥
रावणं प्रेक्ष्य हृष्टात्मा युद्धाय समुपागमत् ।
सर्वं यत्नेन महता वधे तस्य धृतोऽभवत् ॥ ३० ॥

अथ रविरवदन्निरीक्ष्य रामं मुदितमनाः परमं प्रहृष्यमाणः ।
निशिचरपतिसंक्षयं विदित्वा सुरगणमध्यगतो वचस्त्वरेति ॥ ३१ ॥

॥ दारिद्र्यदुःखदहनशिवस्तोत्रम् ॥

विश्वेश्वराय नरकार्णवतारणाय कर्णामृताय शशिशेखरभूषणाय ।

कर्पूरकुन्दधवलाय जटाधराय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ १ ॥

गौरीप्रियाय रजनीशकलाधराय कालान्तकाय भुजगाधिपकङ्कणाय ।

गङ्गाधराय गजराजविमर्दनाय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ २ ॥

भक्तिप्रियाय भवरोगभयापहाय उग्राय दुर्गभवसागरतारणाय ।

ज्योतिर्मयाय पुनरुद्भववारणाय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ३ ॥

चर्मम्बराय शवभस्मविलेपनाय भालेक्षणाय फणिकुण्डलमण्डिताय ।

मञ्जीरपादयुगलाय जटाधराय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ४ ॥

पञ्चाननाय फणिराजविभूषणाय हेमांशुकाय भुवनत्रयमण्डनाय ।

आनन्दभूमिवरदाय तमोहराय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ५ ॥

भानुप्रियाय दुरितार्णवतारणाय कालान्तकाय कमलासनपूजिताय ।

नेत्रत्रयाय शुभलक्षण लक्षिताय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ६ ॥

रामप्रियाय रघुनाथवरप्रदाय नागप्रियाय नागराजनिकेतनाय ।

पुण्याय पुण्यचरिताय सुरार्चिताय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ७ ॥

मुक्तीश्वराय फलदाय गणेश्वराय गीतप्रियाय वृषभेश्वरवाहनाय ।

मातङ्गचर्मवसनाय महेश्वराय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ८ ॥

गौरीविलासभुवनाय महोदयाय पञ्चाननाय शरणागतरक्षकाय ।

शिवाय सर्वजगतामधिपाय तस्मै दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ९ ॥

॥ वेदसारशिवस्तोत्रम् ॥

पशूनां पतिं पापनाशं परेशं गजेन्द्रस्य कृत्तिं वसानं वरेण्यम्।
जटाजूटमध्ये स्फुरद्गाङ्गवारि महादेवमेकं स्मरामि स्मरारिम् ॥ १ ॥
महेशं सुरेशं सुरारातिनाशं विभुं विश्वनाथं विभूत्यङ्गभूषम्।
विरूपाक्षमिन्द्रकवह्नित्रिनेत्रं सदानन्दमीडे प्रभुं पञ्चवक्त्रम् ॥ २ ॥
गिरीशं गणेशं गले नीलवर्णं गवेन्द्राधिरूढं गुणातीतरूपम्।
भवं भास्वरं भस्मना भूषिताङ्गं भवानीकलत्रं भजे पञ्चवक्त्रम् ॥ ३ ॥
शिवाकान्त शंभो शशाङ्कार्धमौले महेशान शूलिञ्जटाजूटधारिन्।
त्वमेको जगद्व्यापको विश्वरूपः प्रसीद प्रसीद प्रभो पूर्णरूप ॥ ४ ॥
परात्मानमेकं जगद्वीजमाद्यं निरीहं निराकारमोङ्कारवेद्यम्।
यतो जायते पाल्यते येन विश्वं तमीशं भजे लीयते यत्र विश्वम् ॥ ५ ॥
न भूमिर्न चापो न वह्निर्न वायुर्न चाकाशमास्ते न तन्द्रा न निद्रा।
न ग्रीष्मो न शीतं न देशो न वेषो न यस्यास्ति मूर्तिस्त्रिमूर्ति तमीडे ॥ ६ ॥
अजं शाश्वतं कारणं कारणानां शिवं केवलं भासकं भासकानाम्।
तुरीयं तमःपारमाद्यन्तहीनं प्रपद्ये परं पावनं द्वैतहीनम् ॥ ७ ॥
नमस्ते नमस्ते विभो विश्वमूर्ते नमस्ते नमस्ते चिदानन्दमूर्ते।
नमस्ते नमस्ते तपोयोगगम्य नमस्ते नमस्ते श्रुतिज्ञानगम्य ॥ ८ ॥
प्रभो शूलपाणे विभो विश्वनाथ महादेव शंभो महेश त्रिनेत्र।

शिवाकान्त शान्त स्मरारे पुरारे त्वदन्यो वरेण्यो न मान्यो न गण्यः ॥ ९ ॥

शम्भो महेश करुणामय शूलपाणे गौरीपते पशुपते पशुपाशनाशिन्।

काशीपते करुणया जगदेतदेकस्त्वं हंसि पासि विदधासि महेश्वरोऽसि

॥ १० ॥

त्वत्तो जगद्भवति देव भव स्मरारे त्वय्येव तिष्ठति जगन्मृड विश्वनाथ।

त्वय्येव गच्छति लयं जगदेतदीश लिङ्गात्मकं हर चराचरविश्वरूपिन् ॥

११ ॥

॥ इति श्रीशङ्कराचार्यकृतं वेदसारशिवस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ श्रीशिवाष्टोत्तरनामावलिः ॥

चन्द्रोद्भासितशेखरे स्मरहरे गङ्गाधरे शङ्करे
सर्पैर्भूषितकण्ठकर्णविवरे नेत्रोत्थवैश्वानरे ।
दन्तित्वक्कृतसुन्दराम्बधरे त्रैलोक्यसारे हरे
मोक्षार्थं कुरु चित्तवृत्तिमखिलामन्यैस्तु किं कर्मभिः ॥

ॐ शिवाय नमः ।

ॐ शूलपाणने नमः ।

ॐ महेश्वराय नमः ।

ॐ खड्गाङ्गिने नमः ।

ॐ शम्भवे नमः ।

ॐ विष्णुवल्लभाय नमः ।

ॐ पिनाकिने नमः ।

ॐ शिपिविष्टाय नमः ।

ॐ शशिशेखराय नमः ।

ॐ अम्बिकानाथाय नमः ।

ॐ वामदेवाय नमः ।

ॐ श्रीकण्ठाय नमः ।

ॐ विरूपाक्षाय नमः ।

ॐ भक्तवत्सलाय नमः ।

ॐ कपर्दिने नमः ।

ॐ भवाय नमः ।

ॐ नीललोहिताय नमः ।

ॐ शर्वाय नमः ।

ॐ शङ्कराय नमः । १० ।

ॐ त्रिलोकेशाय नमः । २० ।

ॐ शितिकण्ठाय नमः।

ॐ शिवप्रियाय नमः।

ॐ उग्राय नमः।

ॐ कपालिने नमः।

ॐ कामारये नमः।

ॐ अन्धकासुरसूदनाय नमः।

ॐ गङ्गाधराय नमः।

ॐ ललाटाक्षाय नमः।

ॐ कालकालाय नमः।

ॐ कृपानिधये नमः। ३०।

ॐ भीमाय नमः।

ॐ परशुहस्ताय नमः।

ॐ मृगपाणये नमः।

ॐ जटाधराय नमः।

ॐ कैलासवासिने नमः।

ॐ कवचिने नमः।

ॐ कठोराय नमः।

ॐ त्रिपुरान्तकाय नमः।

ॐ वृषाङ्गाय नमः।

ॐ वृषभारूढाय नमः। ४०।

ॐ भस्मोद्धूलितविग्रहाय नमः।

ॐ सामप्रियाय नमः।

ॐ स्वरमयाय नमः।

ॐ त्रयीमूर्तये नमः।

ॐ अनीश्वराय नमः।

ॐ सर्वज्ञाय नमः।

ॐ परमात्मने नमः।

ॐ सोमसूर्याग्निलोचनाय नमः।

ॐ हविषे नमः।

ॐ यज्ञमयाय नमः। ५०।

ॐ सोमाय नमः।

ॐ पञ्चवक्राय नमः।

ॐ सदाशिवाय नमः।

ॐ विश्वेश्वराय नमः।

ॐ वीरभद्राय नमः।

ॐ गणनाथाय नमः।

ॐ प्रजापतये नमः।

ॐ हिरण्यरेतसे नमः।

ॐ दुर्घर्षाय नमः।

ॐ गिरीशाय नमः। ६०।

ॐ गिर्शाय नमः।

ॐ अनघाय नमः।

ॐ भुजङ्गभूषणाय नमः।

ॐ भर्गाय नमः।

ॐ गिरिधन्वने नमः।

ॐ गिरिप्रियाय नमः।

ॐ कृत्तिवाससे नमः।

ॐ पुरारातये नमः।

ॐ भगवते नमः।

ॐ प्रमथाधिपाय नमः। ७०।

ॐ मृत्युञ्जयाय नमः।

ॐ सूक्ष्मतनवे नमः।

ॐ जगद्द्व्यापिने नमः।

ॐ जगद्गुरवे नमः।

ॐ व्योमकेशाय नमः।

ॐ महासेनजनकाय नमः।

ॐ चारुविक्रमाय नमः।

ॐ रुद्राय नमः।

ॐ भूतपतये नमः।

ॐ स्थाणवे नमः। ८०।

ॐ अहये बुध्याय नमः।

ॐ दिगम्बराय नमः।

ॐ अष्टमूर्तये नमः।

ॐ अनेकात्मने नमः।

ॐ सात्त्विकाय नमः।

ॐ भगनेत्रभिदे नमः।

ॐ शुद्धविग्रहाय नमः।

ॐ अव्यक्ताय नमः।

ॐ शाश्वताय नमः।

ॐ दक्षाध्वरहराय नमः।

ॐ खण्डपरशवे नमः।

ॐ हराय नमः। १००।

ॐ अजाय नमः।

ॐ पूषदन्तभिदे नमः।

ॐ पाशविमोचनाय नमः। ९०।

ॐ अव्यग्राय नमः।

ॐ मृडाय नमः।

ॐ सहस्राक्षाय नमः।

ॐ पशुपतये नमः।

ॐ सहस्रपदे नमः।

ॐ देवाय नमः।

ॐ अपवर्गप्रदाय नमः।

ॐ महादेवाय नमः।

ॐ अनन्ताय नमः।

ॐ अव्ययाय नमः।

ॐ तारकाय नमः।

ॐ हरये नमः।

ॐ परमेश्वराय नमः।

ॐ श्री साम्बपरमेश्वराय नमः।

ॐ श्रीहैमवतीसमेतश्रीगङ्गाधरेश्वरस्वामिने नमः।

नानाविधपरिमलपत्रपुष्पाणि समर्पयामि ॥

॥ दीपाराधाना ॥

नमस्ते अस्तु भगवन्विश्वेश्वराय महादेवाय त्र्यम्बकाय
त्रिपुरान्तकाय त्रिकालाग्निकालाय कालाग्निरुद्राय नीलकण्ठाय
मृत्युञ्जयाय सर्वेश्वराय सदाशिवाय श्रीमन्महादेवाय नमः ॥

न तत्र सूर्यो भाति न चन्द्रतारकं नेमा विद्युतो भान्ति
कुतोऽयमग्निः । तमेव भान्तमनुभाति सर्वं तस्य भासा सर्वमिदं
विभाति ॥

ॐ श्रीहैमवतीसमेतश्रीगङ्गाधरेश्वरस्वामिने नमः ।
मङ्गलकर्पूरीराजनं सन्दर्शयामि । नीराजनानन्तरम् आचमनीयम्
समर्पयामि । दिव्यरक्षान् धारयामि ॥

ॐ योऽपां पुष्पं वेद । पुष्पवान् प्रजावान् पशुमान् भवति ।
चन्द्रमा वा अपां पुष्पम् । पुष्पवान् प्रजावान् पशुमान् भवति । य एवं
वेद । योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति ॥

देव देव जगन्नाथ पार्वती-प्रिय-शङ्कर ।

पुष्पाञ्जलिं प्रदास्यामि नमस्ते वृषभ-ध्वज ॥

नाना-सुगन्ध-पुष्पाणि यथा कालोद्भवानि च ।

भक्त्या दत्तानि पूजार्थं गृहाण परमेश्वर ॥

ॐ श्री हैमवती समेत श्रीगङ्गाधरेश्वर-स्वामिने नमः ।

वेदोक्तमन्त्रपुष्पं समर्पयामि । सुवर्णपुष्पं समर्पयामि ।

पारिजातपुष्पं समर्पयामि ।

छत्रचामरादिसमस्तोपचारान् समर्पयामि ।

॥ आर्त्तत्राणस्तोत्रम् ॥

(Monday)

क्षीराम्भोनिधिमन्थनोद्भवविषात् सन्दह्यमानान् सुरान्
ब्रह्मादीनवलोक्य यः करुणया हालाहलाख्यं विषम्।
निःशङ्कं निजलीलया कवलयन् लोकान् ररक्षादरात्
आर्त्तत्राणपरायणः स भगवान् गङ्गाधरो मे गतिः ॥ १ ॥

(Tuesday)

क्षीरं स्वादु निपीय मातुलगृहे गत्वा स्वकीयं गृहं
क्षीरालाभवशेन खिन्नमनसे घोरं तपः कुर्वते।
कारुण्यादुपमन्यवे निरवधिं क्षीराम्बुधिं दत्तवान्
आर्त्तत्राणपरायणः स भगवान् गङ्गाधरो मे गतिः ॥ २ ॥

(Wednesday)

मृत्युं वक्षसि ताडयन् निजपदध्यानैकभक्तं मुनिं
मार्कण्डेयमपालयत् करुणया लिङ्गाद्विनिर्गत्य यः।
नेत्राम्भोजसमर्पणेन हरयेऽभीष्टं रथाङ्गं ददौ
आर्त्तत्राणपरायणः स भगवान् गङ्गाधरो मे गतिः ॥ ३ ॥

(Thursday)

ऊढं द्रोणजयद्रथादिरथिकैः सैन्यं महत् कौरवं
दृष्ट्वा कृष्णसहायवन्तमपि तं भीतं प्रपन्नार्त्तिहा।
पार्थ रक्षितवान् अमोघविषयं दिव्यास्त्रमुद्धोषयन्
आर्त्तत्राणपरायणः स भगवान् गङ्गाधरो मे गतिः ॥ ४ ॥

(Friday)

बालं शैवकुलोद्भवं परिहसत्स्वज्ञातिपक्षाकुलं
खिद्यन्तं तव मूर्ध्नि पुष्पनिचयं दातुं समुद्यत्करम्।
दृष्ट्वाऽऽनम्य विरिञ्चिरम्यनगरे पूजां त्वदीयां भजन्
आर्त्तत्राणपरायणः स भगवान् गङ्गाधरो मे गतिः ॥ ५ ॥

(Saturday)

सन्त्रस्तेषु पुरा सुरासुरभयादिन्द्रादिवृन्दारके-
ऽश्वारूढो धरणीरथं श्रुतिहयं कृत्वा मुरारि शरम्।
रक्षन् यः कृपया समस्तविबुधान् जित्वा पुरारीन् क्षणात्
आर्त्तत्राणपरायणः स भगवान् गङ्गाधरो मे गतिः ॥ ६ ॥

(Sunday)

श्रौतस्मार्त्तपथे पराङ्मुखमपि प्रोद्यन्महापातकं
विश्वातीतमपत्यमेव गतिरित्यालापयन्तं सकृत्।
रक्षन् यः करुणापयोनिधिरिति प्राप्तप्रसिद्धिः पुरा
ह्यार्त्तत्राणपरायणः स भगवान् गङ्गाधरो मे गतिः ॥ ७ ॥

गाङ्गं वेगमवाप्य मान्यविबुधैः सोढुं पुरा याचितो
दृष्ट्वा भक्तभगीरथेन विनतो रुद्रो जटामण्डले।
कारुण्यादवनीतले सुरनदीमापूरयत् पावनीम्
आर्त्तत्राणपरायणः स भगवान् गङ्गाधरो मे गतिः ॥ ८ ॥

॥ आर्त्तत्राणस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ नन्दीपूजा ॥

न तत्र सूर्यो भाति न चन्द्रतारकं नेमा विद्युतो भान्ति
कुतोऽयमग्निः । तमेव भान्तमनुभाति सर्वं तस्य भासा सर्वमिदं
विभाति ॥

ॐ श्रीनन्दिकेश्वरस्वामिने नमः ।
मङ्गलकर्पूरनीराजनं सन्दर्शयामि ।
नीराजनानन्तरम् आचमनीयं समर्पयामि ।
दिव्यरक्षान् धारयामि ॥

बाण-रावण-चण्डेश-नन्दि-भृङ्गि-रिटादयः ।
महादेव-प्रसादोऽयं सर्वे गृह्णन्तु शाम्भवाः ॥
तत्पुरुषाय विद्महे चक्रतुण्डाय धीमहि । तन्नो नन्दिः प्रचोदयात् ॥

॥ आशीर्वचनम् ॥

सर्वे भवन्तु सुखिनः । सर्वे सन्तु निरामयाः ।

सर्वे भद्राणि पश्यन्तु । मा कश्चिद् दुःखभाग् भवेत् ॥

असतो मा सद्गमय । तमसो मा ज्योतिर्गमय । मृत्योर्मा अमृतं गमय ॥

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात् पूर्णमुदच्यते । पूर्णस्य पूर्णमादाय
पूर्णमेवावशिष्यते ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ।

तत्सर्वं क्षम्यतां देव प्रसीद परमेश्वर ॥

देवदेव महादेव आदिदेव महेश्वर अनाथरक्षक आपद्बान्धव

हे भगवन् गङ्गाधरेश्वर पाहि पाहि मां रक्ष रक्ष माम् ॥

ॐ नमः पार्वतीपतये हर हर महादेव ॥

॥ इति प्रातः पूजा समाप्ता ॥

सायं पूजा (Evening Pūjā)

॥ श्रीशिवाष्टोत्तरनामावलिः ॥

चन्द्रोद्भासितशेखरे स्मरहरे गङ्गाधरे शङ्करे
सर्पैर्भूषितकण्ठकर्णविवरे नेत्रोत्थवैश्वानरे ।
दन्तित्वकृतसुन्दराम्बधरे त्रैलोक्यसारे हरे
मोक्षार्थं कुरु चित्तवृत्तिमखिलामन्यैस्तु किं कर्मभिः ॥

ॐ शिवाय नमः ।

ॐ शङ्कराय नमः । १० ।

ॐ महेश्वराय नमः ।

ॐ शूलपाणने नमः ।

ॐ शम्भवे नमः ।

ॐ खड्गाङ्गिने नमः ।

ॐ पिनाकिने नमः ।

ॐ विष्णुवल्लभाय नमः ।

ॐ शशिशेखराय नमः ।

ॐ शिपिविष्टाय नमः ।

ॐ वामदेवाय नमः ।

ॐ अम्बिकानाथाय नमः ।

ॐ विरूपाक्षाय नमः ।

ॐ श्रीकण्ठाय नमः ।

ॐ कपर्दिने नमः ।

ॐ भक्तवत्सलाय नमः ।

ॐ नीललोहिताय नमः ।

ॐ भवाय नमः ।

ॐ शर्वाय नमः।	ॐ कैलासवासिने नमः।
ॐ त्रिलोकेशाय नमः। २०।	ॐ कवचिने नमः।
ॐ शितिकण्ठाय नमः।	ॐ कठोराय नमः।
ॐ शिवप्रियाय नमः।	ॐ त्रिपुरान्तकाय नमः।
ॐ उग्राय नमः।	ॐ वृषाङ्गाय नमः।
ॐ कपालिने नमः।	ॐ वृषभारूढाय नमः। ४०।
ॐ कामारये नमः।	ॐ भस्मोद्धूलितविग्रहाय नमः।
ॐ अन्धकासुरसूदनाय नमः।	ॐ सामप्रियाय नमः।
ॐ गङ्गाधराय नमः।	ॐ स्वरमयाय नमः।
ॐ ललाटाक्षाय नमः।	ॐ त्रयीमूर्तये नमः।
ॐ कालकालाय नमः।	ॐ अनीश्वराय नमः।
ॐ कृपानिधये नमः। ३०।	ॐ सर्वज्ञाय नमः।
ॐ भीमाय नमः।	ॐ परमात्मने नमः।
ॐ परशुहस्ताय नमः।	ॐ सोमसूर्याग्निलोचनाय नमः।
ॐ मृगपाणये नमः।	ॐ हविषे नमः।
ॐ जटाधराय नमः।	ॐ यज्ञमयाय नमः। ५०।

ॐ सोमाय नमः।	ॐ कृत्तिवाससे नमः।
ॐ पञ्चवक्राय नमः।	ॐ पुरारातये नमः।
ॐ सदाशिवाय नमः।	ॐ भगवते नमः।
ॐ विश्वेश्वराय नमः।	ॐ प्रमथाधिपाय नमः। ७०।
ॐ वीरभद्राय नमः।	ॐ मृत्युञ्जयाय नमः।
ॐ गणनाथाय नमः।	ॐ सूक्ष्मतनवे नमः।
ॐ प्रजापतये नमः।	ॐ जगद्धापिने नमः।
ॐ हिरण्यरेतसे नमः।	ॐ जगद्गुरवे नमः।
ॐ दुर्धर्षाय नमः।	ॐ व्योमकेशाय नमः।
ॐ गिरीशाय नमः। ६०।	ॐ महासेनजनकाय नमः।
ॐ गिर्शाय नमः।	ॐ चारुविक्रमाय नमः।
ॐ अनघाय नमः।	ॐ रुद्राय नमः।
ॐ भुजङ्गभूषणाय नमः।	ॐ भूतपतये नमः।
ॐ भर्गाय नमः।	ॐ स्थाणवे नमः। ८०।
ॐ गिरिधन्वने नमः।	ॐ अहये बुध्याय नमः।
ॐ गिरिप्रियाय नमः।	ॐ दिगम्बराय नमः।

ॐ अष्टमूर्तये नमः।

ॐ हरये नमः।

ॐ अनेकात्मने नमः।

ॐ भगनेत्रभिदे नमः।

ॐ सात्त्विकाय नमः।

ॐ अव्यक्ताय नमः।

ॐ शुद्धविग्रहाय नमः।

ॐ दक्षाध्वरहराय नमः।

ॐ शाश्वताय नमः।

ॐ हराय नमः। १००।

ॐ खण्डपरशवे नमः।

ॐ पूषदन्तभिदे नमः।

ॐ अजाय नमः।

ॐ अव्यग्राय नमः।

ॐ पाशविमोचनाय नमः। ९०।

ॐ सहस्राक्षाय नमः।

ॐ मृडाय नमः।

ॐ सहस्रपदे नमः।

ॐ पशुपतये नमः।

ॐ अपवर्गप्रदाय नमः।

ॐ देवाय नमः।

ॐ अनन्ताय नमः।

ॐ महादेवाय नमः।

ॐ तारकाय नमः।

ॐ अव्ययाय नमः।

ॐ परमेश्वराय नमः।

ॐ श्री साम्बपरमेश्वराय नमः।

ॐ श्रीहैमवतीसमेतश्रीगङ्गाधरेश्वरस्वामिने नमः।

नानाविधपरिमलपत्रपुष्पाणि समर्पयामि ॥

॥ धूपः ॥

॥ दीपः ॥

॥ नैवेद्यम् ॥

॥ कर्पूरनीराजनम् ॥

सोमो व एतस्य राज्यमादत्ते । यो राजा सन् राज्यो वा सोमैः यजते ।
देवसुवामेतानि हवीर्गंधि भवन्ति । एतावन्तो वै देवानगंसवाः ।
त एवास्मै सुवान् प्रयच्छन्ति । त एनं पुनः सुवन्ते राज्याय ।
देवसूराजा भवति ॥

न तत्र सूर्यो भाति न चन्द्रतारकं नेमा विद्युतो भान्ति कुतोऽयमग्निः ।
तमेव भान्तमनुभाति सर्वं तस्य भासा सर्वमिदं विभाति ॥

ॐ श्रीहैमवतीसमेतश्रीगङ्गाधरेश्वरस्वामिने नमः ।

मङ्गलकर्पूरनीराजनं सन्दर्शयामि ।

नीराजनानन्तरम् आचमनीयं समर्पयामि ।

दिव्यरक्षान् धारयामि ॥

ॐ निधनपतये नमः ।	निधनपतान्तिकाय नमः ॥
ॐ ऊर्ध्वाय नमः ।	ऊर्ध्वलिङ्गाय नमः ॥
ॐ हिरण्याय नमः ।	हिरण्यलिङ्गाय नमः ॥
ॐ सुवर्णाय नमः ।	सुवर्णलिङ्गाय नमः ॥
ॐ दिव्याय नमः ।	दिव्यलिङ्गाय नमः ॥
ॐ भवाय नमः ।	भवलिङ्गाय नमः ॥
ॐ शर्वाय नमः ।	शर्वलिङ्गाय नमः ॥
ॐ शिवाय नमः ।	शिवलिङ्गाय नमः ॥
ॐ ज्वलाय नमः ।	ज्वललिङ्गाय नमः ॥
ॐ आत्माय नमः ।	आत्मलिङ्गाय नमः ॥
ॐ परमाय नमः ।	परमलिङ्गाय नमः ॥

एतत्सोमस्य सूर्यस्य सर्वलिङ्गं स्थापयति पाणिमन्त्रं पवित्रम् ॥

सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नमः ।

भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् । भवोद्भवाय नमः ॥

वाम-देवाय नमो ज्येष्ठाय नमश्श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः

कल-विकरणाय नमो बल-विकरणाय नमो बलाय नमो बलप्रमथनाय

नमस्सर्वभूत-दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥

अघोरेभ्योऽथघोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः ।

सर्वैभ्यस्सर्वशर्वैभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः ॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥

ईसानस्सर्वविद्यानामीश्वरस्सर्वभूतानां

ब्रह्माऽधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥

नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय हिरण्यरूपाय

हिरण्यपतयेऽम्बिकापतये उमापतये पशुपतये नमो नमः ॥

यो देवानां प्रथमं पुरस्ताद्विश्वाधियो रुद्रो महर्षिः ।

हिरण्यगर्भं पश्यत जायमानगं सनो देव-श्शुभया स्मृत्या संयुनक्तु ।

यस्मात् परं नापरमस्ति किञ्चिद्यस्मान्नाणीयो न ज्यायोऽस्ति कश्चित् ।

वृक्ष इव स्तब्धो दिवि तिष्ठत्येकस्तेनेदं पूर्णं पुरुषेण सर्वम् ।

न कर्मणा न प्रजया धनेन त्यागेनैके अमृतत्वमानशुः ।

परेण नाकं निर्हितं गुहायां विभ्राजदेतद्यतयो विशन्ति ।

वेदान्त-विज्ञान-सुनिश्चितार्थास्सन्न्यास-योगाद्यतयश्शुद्ध-सत्त्वाः ।

ते ब्रह्मलोके तु परान्तकाले परामृतात्परिमुच्यन्ति सर्वे ।

दहं विपापं परमैऽश्मभूतं यत्पुण्डरीकं पुरमध्यसंगस्थम् ।
तत्रापि दहं गगनं विशोकस्तस्मिन् यदन्तस्तदुपासितव्यम् ।
यो वेदादौ स्वरः प्रोक्तो वेदान्तै च प्रतिष्ठितः ।
तस्य प्रकृतिलीनस्य यः परस्स महेश्वरः ॥

ॐ यौऽपां पुष्पं वेदं । पुष्पवान् प्रजावान् पशुमान् भवति ।
चन्द्रमा वा अपां पुष्पम् । पुष्पवान् प्रजावान् पशुमान् भवति ।
य एवं वेदं । यौऽपामायतनं वेदं । आयतनवान् भवति ॥

देव देव जगन्नाथ पार्वती-प्रिय-शङ्कर ।
पुष्पाञ्जलिं प्रदास्यामि नमस्ते वृषभ-ध्वज ॥
नाना-सुगन्ध-पुष्पाणि यथा कालोद्भवानि च ।
भक्त्या दत्तानि पूजार्थं गृहाण परमेश्वर ॥

ॐ श्रीहैमवतीसमेतश्रीगङ्गाधरेश्वरस्वामिने नमः ।
वेदोक्तमन्त्रपुष्पं समर्पयामि । सुवर्णपुष्पं समर्पयामि ।
पारिजातपुष्पं समर्पयामि ।
छत्रचामरादिसमस्तोपचारान् समर्पयामि ।

ॐ देवदेवोत्तम देवतासार्वभौम अखिलाण्डकोटिब्रम्हाण्डनायक
चतुर्वेदप्रिय चतुर्वेदमवधारय ।

ओम् अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम् । होतारं रत्नधातमम्
॥ हरिः ओम् ॥

हरिः ओम् ॥ इषे त्वोर्जेत्वा वायवस्थोऽपयवस्थ देवोवः सविता
प्रार्पयतु श्रेष्ठतमाय कर्मणे ॥ हरिः ओम् ॥

हरिः ओम् ॥ अन्न आयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये । निहोता
सत्सि बर्हिषि ॥ हरिः ओम् ॥

हरिः ओम् ॥ शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये । शं
योरभिस्त्रवन्तु नः ॥ हरिः ओम् ॥

ॐ देवदेवोत्तम देवतासार्वभौम अखिलाण्डकोटि-ब्रम्हाण्डनायक
.....स्तोत्रप्रिय .....स्तोत्रमवधारय ।

(Stotra of the day – See दीपाराधनोपचारमन्त्राः book)

ॐ देवदेवोत्तम देवतासार्वभौम अखिलाण्डकोटिब्रम्हाण्डनायक
द्रविडगानप्रिय द्रविडगानमवधारय ।

(Dravidagana)

ॐ देवदेवोत्तम देवतासार्वभौम अखिलाण्डकोटिब्रम्हाण्डनायक
आशीर्वादप्रिय आशीर्वादमवधारय ।

ॐ स्वस्ति प्रजाभ्यः । परिपालयन्तां न्याय्येन मार्गेण महीं महीशाः ।

गोब्राह्मणेभ्यः शुभमस्तु नित्यम् । लोकाः समस्ताः सुखिनो भवन्तु ॥

काले वर्षतु पर्जन्यः । पृथिवी सस्यशालिनी ।

देशोऽयं क्षोभरहितः । ब्राह्मणाः सन्तु निर्भयाः ॥

ॐ महद्भ्यो नमः । स्वामिनः भवन्तः सर्वे शृण्वन्तु । स्वस्तिमन्त्रार्थाः

सत्याः सफलाः सन्त्विति महान्तोऽनुगृह्णन्तु ॥ तथास्तु ॥

अस्य देवदेवस्य, महादेवस्य, अखिलाण्डकोटिब्रम्हाण्डनायकस्य,

देवदेवोत्तमस्य, देवतासार्वभौमस्य, सकलनिष्कलस्वरूपस्य,

षड्विंशत्-तत्वातीतस्य, सर्व-ज्ञत्व-सर्वेश्वरत्व-सर्व-अन्तर्यामित्व-सर्व-

स्रष्टृत्व-सर्व-भोक्तृत्व-सर्व-संहारकत्व-सर्व-पालकत्व-सर्व-व्यापकत्व-
 सर्व-शक्तिमत्त्वादि-गुणगण-विभूषितस्य, वेदान्त-वेद्यस्य, पार्वती-
 सनाथस्य, ऋषभ-वाहन-आरूढस्य, कैलास-शिखर-निवासस्य,
 नन्दी-भृङ्गी-चण्ड-कुण्डोदर-पतञ्जलि-व्याघ्रपाद-विनायक-षण्मुखाद्यैः,
 सकल-प्रमथगण-सेवित-सेव्यमानस्य, लोकानुग्रह-कारकस्य,
 भक्तानुग्रह-वरदस्य, भगवतः, श्रीहैमवतीसमेतश्रीगङ्गाधरेश्वरस्वामिनः,
 नित्यपूजाभिषेकालङ्कारनैवेद्यदीपाराधनकर्ममध्ये, यत्किञ्चित्,
 मन्त्रलोपे, तन्त्रलोपे, क्रियालोपे, शक्तिलोपे, श्रद्धालोपे, काललोपे,
 नियमलोपे, नैवेद्यादिविहितलोपे च सर्वं यथाप्रोक्तं, यथाशास्त्रानुष्ठितं,
 भगवत्प्रीतिकरं भूयाद् इति महान्तोऽनुगृह्णन्तु ॥ तथास्तु ॥
 सर्वे जनाः सुखिनो भवन्तु ॥ तथास्तु ॥
 समस्त-सन्मङ्गलानि सन्तु ॥ तथास्तु ॥
 अस्य धर्मस्य उत्तरोत्तराभिवृद्धिरस्तु । तथास्तु ॥
 राजा धार्मिको विजयी भवतु । तथास्तु ॥
 देशोऽयं निरुपद्रवोऽस्तु । तथास्तु ॥
 सत्या एता आशिषः सन्तु । तथास्तु ॥

॥ उत्तरनीराजनम् ॥

न तद्भासयते सूर्यः न शशाङ्को न पावकः ।

यद्गत्वा न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम ॥

ॐ श्रीहैमवतीसमेतश्रीगङ्गाधरेश्वरस्वामिने नमः ।

उत्तरकर्पूरनीराजनं सन्दर्शयामि ।

नीराजनानन्तरम् आचमनीयं समर्पयामि ।

दिव्यरक्षान् धारयामि ॥

॥ नन्दी पूजा ॥

न तत्र सूर्यो भाति न चन्द्रतारकं नेमा विद्युतो भान्ति कुतोऽयमग्निः ।
तमेव भान्तमनुभाति सर्वं तस्य भासा सर्वमिदं विभाति ॥

ॐ श्री नन्दिकेश्वरस्वामिने नमः ।

मङ्गलकर्पूरनीराजनं सन्दर्शयामि ।

नीराजनानन्तरम् आचमनीयं समर्पयामि ।

दिव्यरक्षान् धारयामि ॥

बाण-रावण-चण्डेश-नन्दि-भृङ्गि-रिटादयः ।

महादेव-प्रसादोऽयं सर्वे गृह्णन्तु शाम्भवाः ॥

तत्पुरुषाय विद्महे चक्रतुण्डाय धीमहि । तन्नो नन्दिः प्रचोदयात् ॥

॥ आशीर्वचनम् ॥

सर्वे भवन्तु सुखिनः । सर्वे सन्तु निरामयाः ।

सर्वे भद्राणि पश्यन्तु । मा कश्चिद् दुःखभाग् भवेत् ॥

असतो मा सद्गमय । तमसो मा ज्योतिर्गमय । मृत्योर्मा अमृतं गमय ॥

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात् पूर्णमुदच्यते । पूर्णस्य पूर्णमादाय
पूर्णमेवावशिष्यते ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ।

तत्सर्वं क्षम्यतां देव प्रसीद परमेश्वर ॥

देवदेव महादेव आदिदेव महेश्वर अनाथरक्षक आपद्बान्धव

हे भगवन् गङ्गाधरेश्वर पाहि पाहि मां रक्ष रक्ष माम् ॥

ॐ नमः पार्वतीपतये हर हर महादेव ॥

॥ गङ्गास्तोत्रम् ॥

देवि सुरेश्वरि भगवति गङ्गे त्रिभुवन-तारिणि तरल-तरङ्गे ।
शङ्कर-मौलि-विहारिणि विमले मम मतिरास्तां तव पद-कमले ॥ १ ॥
भागिरथि सुख-दायिनि मातः तव जल-महिमा निगमे ख्यातः ।
नाहं जाने तव महिमानं पाहि कृपा-मयि मामज्ञानम् ॥ २ ॥
हरि-पद-पाद्य-तरङ्गिणि गङ्गे हिमविधु-मुक्ता-धवल-तरङ्गे ।
दूरीकुरु मम दुष्कृति-भारं कुरु कृपया भव-सागर-पारम् ॥ ३ ॥
तव जलममलं येन निपीतं परम-पदं खलु तेन गृहीतम् ॥
मातर्गङ्गे त्वयि यो भक्तः किल तं द्रष्टुं न यमः शक्तः ॥ ४ ॥
पतितोद्धारिणि जाह्नवि गङ्गे खण्डित-गिरिवर-मण्डित-भङ्गे ।
भीष्म-जननि हे मुनिवर-कन्ये पतित-निवारिणि त्रिभुवन-धन्ये ॥ ५ ॥
कल्प-लतामिव फलदाम् लोके प्रणमति यस्त्वां न पतति शोके ।
पारावार-विहारिणि गङ्गे विमुख-युवति-कृत-तरलापाङ्गे ॥ ६ ॥
तव चेन्मातः स्रोतः स्नातः पुनरपि जठरे सोपि न जातः ।
नरक-निवारिणि जाह्नवि गङ्गे कलुष-विनाशिनि महिमोत्तुङ्गे ॥ ७ ॥
पुनरसदङ्गे पुण्य-तरङ्गे जय जय जान्हवि करुणापाङ्गे ।
इन्द्र-मुकुट-मणि-राजित-चरणे सुखदे शुभदे भृत्य-शरण्ये ॥ ८ ॥

रोगं शोकं तापं पापं हर मे भगवति कुमति कलापम् ।
 त्रिभुवनसारे वसुधाहारे त्वमसि गतिर्मम खलु संसारे ॥ ९ ॥
 अलकानन्दे परमानन्दे कुरु करुणा मयि कातरवन्द्ये ।
 तव तट-निकटे यस्य निवासः खलु वैकुण्ठे तस्य निवासः ॥ १० ॥
 वरमिह नीरे कमठो मीनः किं वा तीरे शरटः क्षीणः ।
 अथवा श्वपचो मलिनो दीनः तव न हि दूरे नृपतिकुलीनः ॥ ११ ॥
 भो भुवनेश्वरि पुण्ये धन्ये देवि द्रवमयि मुनिवर-कन्ये ।
 गङ्गा-स्तवमिमममलं नित्यं पठति नरो यः स जयति सत्यम् ॥ १२ ॥
 येषां हृदये गङ्गा भक्तिः तेषां भवति सदा सुखमुक्तिः ।
 मधुराकन्ता-पञ्जटिकाभिः परमानन्दकलित-ललिताभिः ॥ १३ ॥
 गङ्गा-स्तोत्रमिदं भव-सारं वाञ्छित-फलदम् विमलं सारम् ।
 शङ्कर-सेवक शङ्कर-रचितं पठति सुखीस्तव इति च समाप्तः ॥ १४ ॥
 जय जय गङ्गे जय हर गङ्गे जय जय गङ्गे जय हर गङ्गे ।
 जय जय गङ्गे जय हर गङ्गे जय जय गङ्गे जय हर गङ्गे ॥
 जय जय गङ्गे जय हर गङ्गे जय जय गङ्गे जय हर गङ्गे ।
 जय जय गङ्गे जय हर गङ्गे जय जय गङ्गे जय हर गङ्गे ॥
 जय जय गङ्गे जय हर गङ्गे जय जय गङ्गे जय हर गङ्गे ॥

॥ इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं गङ्गास्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

Visit website www.arshaavinash.in

To download the following

Books On Pujya Swamiji

Biography of Swami Dayananda Saraswati in English, Hindi and Tamil

Books in English On Vedanta

Books on Indian culture, Yoga, Gita, Upanisads, Brahma Sutra and Vedanta Texts

Books in Tamil on Vedanta

Books on Indian culture, Upanisads and Vedanta Texts

Books on Sanskrit Grammar

Books on Dhatukosah, Astadhyayi and Sanskrit Grammar for Vedanta Students

Books on Sanskrit Texts

Text Books in Sanskrit on Gita, Upanisads and Brahma Sutra with Sankara Bhasyam

Books on Holy Chant

Books in English and Sanskrit on Holy Chant

PARTICIPATE IN ONLINE QUIZ

Online Quiz on Gita, Upanisad and Brahma Sutra

Website of:

Arsha Avinash Foundation

104 Third Street, Tatabad, Coimbatore 641012, INDIA

Phone: + 91 9487373635

E mail: arshaavinash@gmail.com

www.arshaavinash.in